

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	
celo leto naprej	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5-50	1-90	

Izjava vank dan sveder izvzemti nedelje in praznike.

Ismerati veljajo: petostopna peti vata za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvale vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plemenata naložila brez isodobne vpsolavne naročnine se ne opla. „Narodna tiskarna“ tiskalnik št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto skupaj naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	
za Nemčijo:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7-50	2-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravništvo (spodaj, dvorilec levo), Kmetijska ulica št. 5, tiskalnik št. 88.

Svetovna vojna.

Nove nemške zmage nad Francozi. — Nemci razstrelili belgijsko mesto Löwen. — Naše zmage na ruskem Poljskem.

Nove nemške zmage.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov biro poroča: Veliki generalni štab razglasi:

Angleška armada, ki so se ji pridružile tri francoske teritorialne divizije, je bila severno od Saint Quentin popolnoma poražena in se nahaja v polnem umikanju preko Saint Quentin. Vjeli smo več tisoč vojakov ter uplenili 7 poljskih baterij in eno težko baterijo.

Jugovzhodno od Mezieresa so naše čete med neprestanimi boji v dalekosežni fronti prekorale reko Mas. Naše levo krilo je po devetdnevni boj v gorah potisnilo francoske planinske čete do vzhodno od Epinala in se nahaja v nadaljnjem zmagovitem prodiranju. — Župan v Bruslju je povedal nemškemu poveljniku, da je francoska vlada sporočila belgijski, da ji ni mogoče Belgije ofenzivno podpirati, ker je sama popolnoma potisnjena v defenzivo.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. ur.) Listi z veseljem pozdravljajo današnja poročila o nemških vojaških uspehih na belgijski in francoski fronti. »Berliner Zeitung am Mittag« povdarja zlasti, da je pri teh operacijah sodelovalo 7 nemških armad in da presega ti devetdnevni boji, pri katerih je povsod zmagala nemška armada, veliko narodnostno bitko pri Lipskem in vse ostale bitke svetovne zgodovine. Gibanje petih armad ob belgijski meji ne pomenja drugega, nego skupno operacijo, da se obide levo krilo Francozov. Listi cenijo uspehe, ki jih zaznamujejo današnja poročila, tako visoko, da mislijo, da je vojna na zahodnem bojišču že dobljena.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča od nemškega velikega generalnega štaba: Marainville, vzhodno od Lunevilla, najmočnejša utrdba Francozov, je v nemških rokah.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.)

»Berliner Lokalanzeiger« priobčuje te - le opazke k že razglašenim vestem o nemških zmagah:

Na levem krilu zavezniških armad so stali Angleži pri Mauberge. Vzhodno od te trdnjave je bila angleška konjeniška brigada že poražena. Oznacitev Cambraja kot severne točke naše ofenzivne fronte dokazuje, da Angležem ni bilo mogoče, da bi se umaknili proti severu. Številnih podatkov manjka. Ker pa je armada generalnega polkovnika pl. Klucka imela nalogo, napasti Angleže pri Maubeuge, moramo domnevati, da so Angleži izkrcali več čet, kakor so čitatelji izvedeli. Angleži so bili poraženi. Nato smo jih jugozapadno od Maubeuge znova napadli z namenom, jih obkoliti. — Tudi armade generalnih polkovnikov pl. Bellowa in barona Hausena potiskata belgijsko - francosko armado, obstoječo menda iz 8 armadnih korov, iz trikotja Sambre - Namur - Mas vzhodno mimo Maubeuge, ne da bi se brigade za to trdnjavo. Šele po posrednem sunku smo pričeli z napadom na Maubeuge. Razumljivo je, da je antwerpenska posadka napravila izpad proti obkoljujočim četam. Ta izpad smo z velikimi izgubami odbili. Nerazumljivo pa je, da belgijsko civilno prebivalstvo še vedno napada nemško vojaštvo. Ako je vsled tega bilo razrušeno staro, prekrasno mesto Loewen, ne zadene v tem oziru krivda nemške armade, kakor to trde inozemski sovražniki, marveč ta krivda zadene očividno edinole na pol civilizirano prebivalstvo.

Že dolgo let so tako nemški kakor francoski pisatelji zastopali mnenje, da je francoska armada vnaprej izgubljena, če bo Nemčija v stanju, vso svojo moč zagnati na Francijo. To je naravno. Francija ima 39 milijonov prebivalcev, Nemčija jih ima nad 60 milijonov; Francozi niso te-

lesno tako trdni, kakor Nemci, in Francozi niso tako disciplinirani kakor Nemci in med Francozi ni tiste enotne volje kakor med Nemci. To so Francozi sami prav dobro spoznali in zato so vedno silili, naj se Rusija vojaško tako pripravi, da se Nemčija v slučaju vojne ne bo mogla z vsilo zagnati na Francijo. Milijarde je Francija posodila Rusiji, da zgradi potrebne železnice in se pripravi tako za vojno, da bi morala Nemčija večji del svoje armade porabiti proti Rusiji. Toda, predno je Rusija izpolnila želje Francozov, je prišla vojna in zdaj vidimo, kako so se uresničila prorokovanja vojaških pisateljev. Proti Rusiji je postavila Nemčija le malo armado. Meja med Nemčijo in med Rusijo je dolga in mala nemška armada je ne more braniti. Rusija je vsled tega začela v Vzhodni Pruski ofenzivo in je tudi že prodrla precej globoko čez mejo. Toda Nemčija je s tem računala od vsega trenutka, pustila je nalašč svojo vzhodno mejo slabo zasedeno, zato pa je vso svojo moč vrgla na francosko mejo. Poroča se, da je Nemčija poslala v boj proti Francozom 50 korov, to je v najslabšem slučaju 3.500.000 bojevnikov. Taki ogromni, znameniti oboroženi, sijajni izvežbani armadi samih krepkih ljudi, ki veliko prenesajo, Francozi seveda niso kos, pa naj so še tako pogumni in naj imajo še tako spretno vodstvo. Bog je vedno z močnimi bataljoni — kakor pravi star izrek in ti močni nemški bataljoni so premagali Francoze, oziroma Belgijce zdaj že v celih vrstah bitk. — Francoska ofenziva je strta in Nemci se pripravljajo, da udro na Francosko in se napotijo v Pariz. Nemcem je vse na tem ležeče, da čim prej premagajo Francijo, popolnoma in definitivno, da bi mogli potem svojo armado postaviti na rusko mejo in se lotiti med tem mobilizirane ruske armade. Hitrost v premaganju Francije, je za Nemčijo najpomembnejša pomena, zakaj, čim dlje se bodo mogli Francozi ustavljati, toliko težji bo boj Nemčije proti Rusiji.

Nemci za kazen razstrelili mesto Löwen.

Berolin, 29. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: O razdejanju mesta Löwen, ker so prebivalci streljali na nemške čete, poroča vojni po-

ročevalec za »Vossische Zeitung« sledeče: Prebivalstvo Löwena, ki je bilo doslej mirno, je začelo naenkrat iz vseh oken, iz kleti in s streh streljati iz pušk in pištol na nemške straže, ki so stale na cestah in na vojaške oddelke, ki so korakali skozi mesto. Razvil se je takoj strahovit boj oko v oko, katerega se je udeležilo vse prebivalstvo. Nemškim vojakom se je posrečilo v najkrajšem času, da so ukrotili besno prebivalstvo. Žal je teklo pri tem mnogo krvi. Zaradi tega je bilo za to težko krivdo treba takoj kazni brez milosti. Najbrže danes tega starega mesta, polnega umetniških zakladov, ni več. Brez dvoma je, da so oblasti organizirale ta napad v Löwnu, ki naj bi bil podpiral izpad belgijskih čet iz Antwerpena, ker se je oboje izvršilo istočasno. Domnevati je, da se bodo Belgijci sedaj spametovali in da jim je ta poduk vzel veselje za nadaljni franktureuski boj.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad je prejel iz velikega glavnega stana sledeče poročilo: Nemško armadno vodstvo protestira proti sovražni armadi. Poročila inokrutnosti nemških čet. Če je bilo treba kdaj vpeljati strogost in druge strožje odredbe, jih je povzročila in izzvala udeležba civilnega prebivalstva, zlasti ženske, ki so sodelovale pri zavratnih napadih na naše čete in izvršile krutosti, zlasti na ranjenicah. Odgovornost za ostrost, ki se je vpeljala v naše vojevanje, nosijo le vlade in oblasti od nas zasedenih dežel, ker so te oborožile civilno prebivalstvo in je vzbudile k udeležbi na vojni. Povsod, kjer se je prebivalstvo vzdržalo sovražnosti, so naše čete varovale ljudi in njihovo imetje. Nemški vojak ni nikak požigalec ali ropar in morilec, on se bojuje samo proti sovra in armadi. Poročila inozemskih listov, da so Nemci prebivalce dežele v boju gnali pred seboj, je laž, ki označuje moralčno propadlost razširjevalcev teh vesti. Vsakdo, ki pozna visoko kulturno stopnjo našega ljudstva, bo to laž že vnaprej označil kot tako.

Naše zmage na ruskem Poljskem. — Ruska vojska zadržana.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Iz vojaškega tiskovnega stana poročajo službeno: Vojno vrhovno po-

veljništvo sporoča danes ob 2. popoldne sledeče: Na ruskem bojišču se vrše že več dni odločilne bitke. Med tem ko so naše čete zmagale v bitki pri Krasniku ter zasledujejo Ruse proti Lublinu in med tem ko je sosedna naša skupina, ki je med reko Bugom in Wieprskom istočasno vdrla na sovražna tla ter prišla do okolice Zamosza, drže drugi vojni oddelki prostor severno, vzhodno in južnovzhodno od Lvova do preko Dnestra proti močnemu sovražniku, ki je vpadel v vzhodno Galicijo.

Napredovanje na ruskem bojišču.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Iz vojnega tiskovnega stana se uradno poroča: Od 26. t. m. so se razvili med nami in med ruskim vojaštvom boji, ki se vrše sedaj na celotnem prostoru med Vislo in med Dnestrom. Naše levo krilo je začelo ofenzivo in prodira zmagovito naprej.

Junaska smrt.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Kakor poroča neka lokalna korespondenca, je dospelo včeraj na nadomestni kader dragonskega polka št. 15 brzojavno poročilo, da je padel ritmajster Adolf grof zu Trantmannsdorff v bitki pri Krasniku, zadet od kroglice.

Boj pri Novosielici.

Vojni dopisnik lista »Neue Freie Presse« poroča iz vojnega tiskovnega urada dne 25. t. m.: Pri Novosielici prodirajoče in od naših nazaj vržene moči je ceniti na dve kavalerijski diviziji in eno infanterijsko brigado.

Ruska kavalerijska divizija obstoji iz dveh brigad po dva polka, ki ima vsak po šest škadronov. Skupno torej 24 škadronov. Vsaka kavalerijska divizija ima nadalje en oddelk strojnih pušk z osmimi strojnimi puškami in dvema jahajočima baterijama. Cela divizija ima 4500 mož in 4800 konj. Bojnih moči ima divizija 3500 jezdecev z osmimi strojnimi puškami in dvanajstimi topovi. Če cenimo infanterijsko brigado na okroglo 10.000 mož, tedaj se je moralo pri Novosielici s težkimi izgubami umakniti kakih 20.000 Rusov. Treba je še pripomniti, da se je av-

LISTEK.

Za bolezen so toplice, za ljubezen jih pa ni!

Slike iz topliškega življenja.

Spisal B. P.

(Konec.)

»Tak-le zet!«
»Tak-le mož!«
»Mislila sem, da imam opraviti s poštenjakom, pa sem se seznanila z lopovom!«
»Sodila sem, da sem dobila zakonskega moža, pa imam vlačugarja!«
»Moje prokletstvo naj vas vedno zasleduje!«
»Ločiti se dam od tebe!«
»Uboga žena, ki ima takega falota za moža!«
»Nič več se ne boš hodil zabavati v toplice. Vedno ti bom za petami, ali pa boš doma pod mojim nadzorstvom.«
»Lepo ženo, ljubeznivo in mlado ima, pa se ozira po drugih, fei!«
»Ničvredneži!«
»Guncvet!«
»Da, da, taki-le so mladi možje, posegel je Kozlič vmes,« doma pustil

ženo, ki naj jo vzame strah in dolgačas, sam pa išče razveselitve pri tujih ženskah. O ti pokvarjeni svet!«

Nadaljnega Kozličevega ogorčenja nisem več poslušal. Pograbil sem klobuk in odhitel skozi kuhinjo in zadnja vrata. V kuhinji sem se poslovil od vdove, Karabaidjaka pa, ki je že precej onemogel pod množico vrčkov piva, sem naprosil, naj sporoči moji ženi, da bom prej doma kot ona.

V svoji sobi sem brž vse popravil in oddal prtljago na pošto. Služinčadi sem dal dvojno običajno napitnino, ker ni nič hudega, če si pri takih ljudeh dobro zapisa. Izginil sem pri skrivnih vratih na prosto ter se podal proti parku, odtod pa na določeni kraj sestanka.

Naslonil sem se na klop, kjer sem prvič čul iz Aničinih ust, da me ljubi. Ozrl sem se po dolini, ki je ležala v opojni solnčni vročini kot omedlela in tudi v moje srce je stopila kot otrpnjenost in utrjenost. Odveč sem se zdel in nepotreben na svetu, nadležen sebi in vsem, s katerimi prihajam v stik. Odveč in nepotreben! Kako sladka bi bila smrt v tem stanju! Kot rešiteljico bi jo objel, kot ljubico in se združil z njo za vselej.

Vtopil sem se v te misli in pozabil, zakaj sem prišel na ta kraj. Zato

me je skoraj preplašila hoja prihajajočega človeka. Ozrl sem se in nedalet od mene je stala Anica ter tiščala robec na oči.

Uvidel sem, da je prišel trenutek, da se izpovem deklici, zato se mi je nekoliko olajšalo srce; a ko sem ugledal ljubljeno in ljubeče dekle, občutil sem še večjo pezo na duši.

Vstal sem in stopil par korakov proti Anici.

Tedaj je deklica razkrila obraz. Objokane so bile te lepe oči, objokane zaradi mene in moje neodkritosti. Grozna bol mi je presunila srce kot oster meč in z vsklikom sem skočil k dekletu.

Ona je stala nepremično, roke povešene ob telesu, desnica je krčevito stiskala od solz prepojen robec. Okrog ust se ji je začrtala ostra črta, črta bolečine in toge.

»Anica!«

»Nič odgovora.«

»Anica! Odpusti!«

Silen jok je posilil in zgrudila bi se bila, če bi je ne bil ujel v roke.

»Odpusti mi, Anica!«

Vzravnila se je, v njenem očesu je zalesketal ogenj ženskega ponosa.

»Norčevali ste se z menoj!«

»Ne sodi, predno ti ne povem vsega!«

»Bili bi lahko že povedali zdavnaj!«

Izprevidel sem, da se je razvijala jeza v njej, zato nisem takoj odgovoril, ampak vso svojo potrnost izrazil v žalostni zunanji obliki samega sebe. Čez nekaj časa sem pa rekel:

»Res nisem ravnal prav, da ti nisem precej povedal, kakšne so moje razmere. Obžalujem to, iz srca mi je žal. Vsak dan sem se pripravljaj, da se ti razodnem, da ti orišem ves svoj položaj, a tega trenutka sem se tako bal, da mi je strah pred njim preprečil mojo namero. Naposled je samo prišlo, kar je moralo priti. In prav je, da je prišlo. Vem, da je zdaj ljubezni med nama konec.«

»Mož ste, pa niste imeli malenkostnega poguma povedati mladi ženski, da ste oženjen. To ni mož!«

»Pri lepi ženski izgubi vsak mož pogum in da sem ga jaz pri tebi, kdo bi se temu čudil, Anica!«

»Le nič komplimentov, gospod!«

»Ali me ne moreš več tikati?«

Vprašal sem užaljen.

»Če vas ne, potem ne,« odvrnila je trdo.

»Ali mi mojega pregreška ne moreš odpustiti?«

»Zakaj niste bili mož? Ali mislite, da bi ne bila hotela občevati z vami, če bi bila vedela, da ste poročen? Zakaj ne! Pаметen in dostojen oženjenec ni nič slabši človek kot mladenič, seveda z njim ni mogoče

več znanja kot najpriprostejše prijateljstvo. In tudi tako prijateljstvo bi bilo meni zadostovalo, zadostovalo tako, da bi bila do vas občutila spoštovanje, ki ga ima vsaka ženska do moškega, če ve, da ne bo stopal čez pot, katere ne sme prestopiti.«

»Ali takega prijateljstva ne more biti med nama?« prosil, sem kot otrok in gledal z zaupanjem v oči, iz katerih mi je doslej sijala tolika pirsčnost in ljubeznost.

»Kaj vam naj bo s tem prijateljstvom, ko vem, da ne bi obstajalo dolgo! Par tednov morda, potem se naveličate. Škoda časa in misli. Pozabiva, kar je bilo, pozabiva, kot bi se ne bila nikoli poznala!«

»Torej mi odpuščaš, Anica?«

»Odpuščam, zakaj bi vam ne odpustila! Moški trdite, da je žensko srce čudno, a še stokrat bolj čudno je moško srce. Ženski napravi sramoto, vedoma in hote ji napravi občutek nemogoč, ko pa pride v škripce, pa prosi za odpustanje kot otročja, ki mu preti palica!«

»Če mi odpuščaš, dekle, potem sva se sprijaznila in olajšan pojdem odtod. Umirjeno bo pa srce, če imam zagotovilo, da sva si tudi prijatelja, katerih prijateljstvo obstoji v medsebojnem spoštovanju.«

»Srce se vam bo že brez tega zagotovila umirilo.«

strijskim četam posrečilo, uničiti ruske brzajne zveze z notranjo Rusijo ter odbiti novo prodiranje Rusov na različnih mestih.

Francosko poročilo.

Pariz, 27. avgusta. (Kor. urad.) Preko Rima poročajo: Komunikacije francoskega vojnega ministrstva z dne 27. avgusta ob 11. ponoči pravi: V Vogezih so bili Francozi s strani od St. Diéja potisnjeni nazaj. Nemci so St. Dié, ki je odprto mesto, bombardirali in oropali. V Vogezih pri Nancyju je francoska ofenziva že 5 dni prekinjena. Nemške izgube so velike. Južnovzhodno od Nancyja na fronti 8 km smo našli 2500 mrtvih Nemcev, v okolici Vitromonta na fronti 4 km 4500 mrtvih. Longwy, prav stara trdnjava, katere garnizija je obstojala iz enega bataljona, so Nemci od 13. avgusta bombardirali ter je danes po 24dnevem odporu kapitulirala. Polovica posadke je bila ubita ali ranjena. Gubernator v Longwyju, podpolkovnik d'Arche je bil za svoj junaški nastop imenovan za častnika častne legije. Ob Maasi so Francozi s skrajno silo odbili več nemških napadov in uplenili eno zastavo. Belgijske čete mobilne obrambe Namurja in francoski polki, ki so jih podpirali, so se umaknili na francoske črte. Na severu se je morala od mnogo močnejših moči napadena angleška vojska po junaškem odporu nekoliko umakniti. Na desno od njih drže francoske armade svoje pozicije. Armada v Antwerpnu je s svojo ofenzivo potegnila na sebe in zadržala več nemških divizij.

Ranjenci.

Budimpešta, 28. avgusta. (Kor. urad.) Ogrski tiskovni urad poroča: Včeraj ob 7. zvečer je dospel sem bolniški vlak Malteškega reda pod vodstvom princa Frana Liechtensteinskega in grofa Hardega. Vlak je pripeljal s seboj 425 ranjencev, ki so se bojevali deloma na srbskih, deloma na črnogorskih bojiščih. Med ranjenci je 12 častnikov. Večina ranjencev ima lahke rane.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Danes ob 10. dopoldne je dospel s severa na dunajski Severni kolodvor transport ranjencev in sicer žrtev bitke pri Krasniku. Bilo je 30 ranjencev in bolnih, med njimi 4 težko ranjenih, ki so jih prepeljali v razne bolnišnice. Nadvojvodinja Blanca se je blagohotno interesirala za ranjene, zlasti za stotnika 3. stotnije pešpolka št. 71. Frana Mücklerja iz Trenčinskega Toplice, ki je bil v bitki od kroglice težko ranjen na glavi. Bil je zadet, ko je hitel na čelu svoje stotnije v boj. Ko se je zgrudil, ga je odnesel njegov zvesti služabnik Josip Belosny med točo krogelj z bojišča, ter mu za silo obvezal rano. Obvezo so pozneje zdravniki obnovili. Nadvojvodinja je odločila, da odpeljejo ranjenega stotnika v njenem avtomobilu na njegovo stanovanje.

Zaznamek mrtvih in ranjenih.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Korespondenca »Wilhelm« opozarja na posebno skrb vojne uprave glede objave zaznamka mrtvih in ranjenih ter razlaskanje, da je poveljništvom vedno šele čez nekaj časa mogoče tozadevno sestaviti take sezname, vsled česar je treba tudi tu, kakor tako pogosto v vojnem času, potrpežljivost. Vojna uprava pa je storila vse

»Kruta si, Anica! Ti ne veš, kako goreče sem te ljubil in da je bila ljubezen do tebe ves čas resnična.

Prijel sem jo za roko; ni mi je umaknila. Nevede sem objel ljubljeno bitje in je stisnil na se, v istem hipu so se pa tudi že ustna stisnila v poljub. Neka nevidna moč naju je pritegnila drugača k drugemu, in nisva se ji mogla upirati.

»Anica, ljubim te še kot prvi trenutek.«

»In jaz tebe.«

»Res?« vskliknil sem, ko mi je spet zasijala zvezda sreče.

Zdaj se pa ločiva in pozabiva, kar je bilo. Ločiva se in pozabiva! Nikoli več se ne bova videla, a če se bova, pogledala se bova s tujim očesom, kot bi se ne bila nikoli poznala in kot bi ne bilo nikdar nobene ljubezni med nama. Zdrav, prijatelj moj, pozdravljen, ne vidiva se več!

Iztrgala se mi je in odhitela.

Odšel sem se čez pol ure z izvoščkom, ki je prišel po me na konec parka. Poslala mi ga je na mojo prošnjo Anica.

Danes je teden dni od tega. Od Anice sem prejel včeraj priručno pismo v znamenje, da najine ljubezni še ni konec. Obljubila sva si pisati in si na ta način zagotoviti stalno prijateljstvo. Od časa do časa jo mislim tudi kdaj obiskati. Njena teta že

mogoče, da prebivalstvo hitro in točno obvesti o usodi posameznikov v vojni.

Angleži zaplenili dva Lloydova parnika.

Po zanesljivih vesteh, ki se dosepele v Trst, so Angleži zaplenili oba Lloydova parnika »Marienbad« in »Körber«, in sicer parnik »Marienbad« v Aleksandriji in parnik »Körber« v Indiji. Pozneje došla poročila, katerih resničnost se mora šele izkazati, pravijo, da so Angleži oba parnika že zopet izpustili.

Paroplovni promet v Jadranskem morju.

Iz Trsta poročajo: S 24. t. m. se je v Jadranskem morju zopet pričel paroplovni promet in sicer za sedaj do Kurčole. V kratkem bodo zopet odprte še druge proge Avstrijskega Lloydja, paroplovnih družb »Dalmatija« in »Ungaro-Croate«. Po doletih pomorskega prava in na podlagi neke pogodbe z Angleško, lahko vzdržujejo parniki obrežne plovbe do 5000 ton, če vsaj vsakih 24 ur pristanejo v kakem domačem pristanišču, tudi med pomorsko vojno promet. Treba je tu spomniti na dejstvo, da je obstojala med Avstro-Ogrsko in Italijo tudi l. 1865 podobna pogodba, glasom katere sta bile obe bojujoči se državi primorani pustiti trgovsko plovbo sovražnika pri miru in jo samo v toliko omejitvi, v kolikor je to zahtevalo gibanje vojnih brodov.

Zahvala vrhovnega poveljnika nadvojvode Friderika nižjeavstr. dež. odboru.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Na brzojavno čestitko deželnega maršala kneza Liechtensteinskega k zmagi pri Krasniku je dospel od vrhovnega poveljnika nadvojvode Friderika sledeči brzojavni odgovor: Vaši Svetlosti in nižjeavstrijskemu deželnemu odboru se najsrčneje zahvaljujem za čestitke, ki sem jih prejel ob priliki uspehov naših hrabrih čet.

Zaplenjeni ruski tramvajski vozovi.

Iz Lvova poroča »Gazeta Wieczorna«, da so v Lvovu zaplenili deset za Odeso namenjenih in v Bruslju zgrajenih vozov cestne železnice ter jih obdržali kot vojni plen. Trije vozovi, ki so ravno tako zgrajeni, kakor vozovi cestne železnice v Lvovu, so porabili pri tukajšnji cestni železnici, ostalih sedem pa bodo spremenili v sanitetne vozove.

Petrograd v skrbih.

Amsterdam, 28. avgusta. (Kor. urad.) »Telegraaf« javlja iz Londona: Glasom brzojavke iz Petrograda so poročila, da se je morala francoska armada umakniti, zbudila tam velike skrbi.

Panika v Antwerpnu.

Dunajska »Die Zeit« prinaša sledeče poročilo svojega dopisnika iz Holandskega:

O današnjem položaju v Antwerpnu mi je pripovedoval neki Belgijec, ki je od tam sem pobegnil, sledeče posameznosti: Vojaških in civilnih oblasti se je po predaji belgijskega glavnega mesta polastilo veli-

ko razburjenje in dela z vsemi močmi na to, da se omogoči mestu v Seldi, zoperstaviti se nemškemu napadu. Po celi okolici mesta in utrdbe se je poskušalo drevje tar razstreliti hiše, ki onemogočajo razgled. Na vseh dohodnih cestah se delajo barikade. Noč in dan se delajo jarki in zastarele utrdbe, ki se nahajajo med predkrajino Capellen in Coutich, se z vso hitrostjo popravljajo. V Antwerpnu in bližnji okolici kar mrgoli vojaštva.

Prebivalstvo, ki je ostalo v mestu, je noč in dan skrajno razburjeno na cesti, kjer se vsako uro kaj novega vidi in sliši. Ker se je belgijska vlada preselila iz Bruselja v Antwerpen, more prebivalstvo pozdravljati ministre, ki se shajajo k rednim posvetovanjem, ravnotako tudi več ljudskih zastopnikov, ki so prišli v zadnje prebizišče belgijske vlade.

Glavno zanimanje Antwerpenčanov pa se koncentira na življenje in delovanje v Kipdorpstraatu, kjer se je naselil belgijski generalni štab. Oficirji in ordonance hite semintja, ne da bi se moglo od njih dobiti kako pomirjajočo besedo.

Širše ljudske mase, predvsem ženske in otroci, potrpežljivo čakajo uro za uro pred kraljevsko palačo Place de Meir, da vidijo kraljico Elizabeto in njene otroke — čakajo pa zastoj, ker živi kraljica v zadnjih dneh popolnoma ločena od drugih.

Z vso določnostjo me je zagotovil Antwerpenčan, ki je izjavil, da je natančno informiran o vseh dogodkih v Antwerpnu, da sta noč in dan pripravljena dva brzojavna parnika proge Ostende - Dover ob Seldi, da v danem hipu odpeljeta kraljico in njene otroke na Angleško.

Pri tem bo Antwerpen uro za uro bolj in bolj odrezan od zunanjega sveta. Železnica, ki vodi iz Antwerpna v Bruselj, je do polovice v nemških rokah. Vrata mesta so razen enih zaprta, in vsakega pasanta natančno zaslišijo.

Velike zaloge živil se pripravljajo, tako da upajo, da bodo zadaj obvarovani lakote in slučaju obleganja. Strah pred vsakim inozemcem je velik, tako da so izgnali iz mesta celo poročevalce onih držav, ki so z Belgijo v zvezi. Vsak inozemec, ki ga še dobe v Antwerpnu, je v nevarnosti, da ga na mestu ustrelje.

Splošno razpoloženje je zelo pesimistično in pripravljeni so na najhujše dogodke.

Francoske utrdbe na vzhodu.

Graška »Tagespost« opisuje francoske utrdbe tako-le: Utrdbe se pričenejo na severu z Longwyjem in Montmedyjem. 56 km zapadno od Metzja je močna trdnjava Verdun s številnimi fori, ki so razmeščeni v okrožji 12 km na obeh bregovih reke Mas. Med Verdunom in Toulom na reki Mosel zapira pot 8 močnih zatvornih forov, med temi Troyon, Paroches, St. Mihiel in Lionville. Toul in Nancy tvorita veliko trdnjavo s premero 32 km. Mesti sami nista utrjeni. 10 km vzhodno od Lunevilla zapira železniško progo proti Parizu for Avricourt.

Epinal, 60 km vzhodno od Nancyja, je takisto močna naravna trdnjava 60 kilometrov dolgo progo do jugovzhodno ležečega Belforta štiti 6 forov, ki se nahajajo ob reki Mosel. Najjužnejši for Ballon de Servance leži tik ob nemški meji. Belfort je od foru Giromagny oddaljen samo 8 kilometrov. Belfort sam je izredno

močno utrjen in ima tudi zelo ugodno naravno lego. Drugo črto utrdb tvorijo Besancon, Dijon in Langres, ki imajo 14 do 20 forov. 60 kilometrov severovzhodno od Langresa se nahaja for Sourtemont pri Neufchateau, kjer je l. 1870. prebil trdnjavsko črto Albrecht Würtemberški. Tu je važno železniško in cestno križišče. For Pagny na desnem bregu reke Mas tvori zvezo s Toulom. Fronto proti Belgiji tvorijo trdnjave Reims s 16 fori, 45 km zapadno Laon, 23 km oddaljeno La Fere, Maubeuge, Lille in več zatvornih forov. Tretjo črto utrdb tvori sam Pariz s svojimi fori, baterijami in redutami, ki so oddaljene 12 do 14 kilometrov in ga obkrožajo v kolobarju kakih 130 kilometrov. Vse trdnjave in fori so medsebojno zvezani z železniškimi progami in brzojavnimi kabli.

Protest inozemcev.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. ur.) V prenapolnjeni dvorani doma arhitektov so snoči priredili nevtralni inozemci zborovanje, da bi protestirali proti trditvam inozemskega časopisa, da so inozemci na Nemškem izpostavljeni nadlegovanjem ali celo napadom. Vse nevtralne države so bile zastopane, zlasti močno Romuni.

Nemci morajo domov.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) »Lokalanzeiger« prijavlja cesarsko naredbo z dne 18. avgusta, da se morajo vsi v armadi, v mornarici ali drugih vojskih službah sovražnih držav službojuči Nemci nemudoma vrniti domov.

VI. seznam nemških izgub.

V Nemčiji je izšel šesti seznam izgub z 874 možmi. Od teh je 9 častnikov in 141 mož mrtvih, 24 častnikov in 390 mož je ranjenih, pogreša pa se 1 častnik in 399 mož. Najbolj prizadet je pešpolk št. 27 v Halberstadt in badenski pešpolk št. 112 v Mithlhausnu; od teh polkov je 370, odnosno 191 mož mrtvih, ranjenih ali pa jih pogrešajo. Na tretjem mestu stoji pešpolk št. 35 iz Brandenburga z 76 možmi. Na koncu tega seznama izgub je zabeleženo tudi razveseljivo dejstvo, da se je več v prejšnjih seznamih kot izgubljeni razglašanih, oglasilo zopet pri svojih četah.

Bavarski kralj.

Monakovo, 28. avgusta. (Kor. urad.) Kralj Ludvik bavarski je danes jutraj dospel semkaj s posebnim vlakom iz Pfalze.

Princ Filip Hanauški †.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) Kakor poročajo listi, je v minuli noči umrl na gradu Ober Urss pri Kasslu sin zadnjega volitvenega kneza iz Hessena, princ Filip Hanauški. Princ je nekdanj služil v avstro-ogrski armadi.

Nemški čudežni topovi.

Nepričakovano brza osvojitve belgijskih trdnjav Lütticha in Namurja je pred vsem pripisovati izborni nemški artiljeriji. Dočim so v Franciji šele razpravljali, ali bi kazalo uvesti težke topove, je Nemčija take topove nabavila in s tem dosegla, da njena artiljerija daleko nadkriljuje francosko. Razen tega je Nemčija

popolnoma na tihem konstruirala posebne vrste oblegovalni top, ki je glede dimenzij in glede učinkovitosti edin te vrste in ki ga je naravnost smatrati kot pravo čudo moderne vojne tehnike. Ta top ima kaliber 42 centimetrov. En sam strel iz tega ogromnega topa zadostuje, da razbije najmočnejšo betonsko ali oklopno ploščo. Ta čudežni top, za katerega doslej razen vojne uprave nihče ni vedel, so napravili v Kruppovi tovarni v največji tajnosti. Tu so top tudi glede učinkovitosti preskusili. O njem se ne ve ničesar drugega, kakor da ima kaliber 42 cm. Cisto gotovo je, da tudi njegove dimenzije odgovarjajo temu kalibru. Kako so tega veličana spravili na bojišče, je še sedaj uganka. Najbrže na ogromnem avtomobilu. Tudi ta avtomobil mora biti pravo čudo moderne tehnike. Granata, s katero ta top strelja, tehta 1000 kilogramov.

Francozi in Angleži rabijo dum-dum-kroglice.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad priobčuje to - le uradno objavo:

Po službenih poročilih smo tako pri Francozih, kakor pri Angležih našli v žepih padlih ali ranjenih vojakov dum - dum - patrone. Primorani bomo, nastopiti proti uporabi teh mednarodnemu pravu nasprotujočih patronov z najostrejšimi protesti.

Ruske priprave v Besarabiji.

Iz Bukarešte je dobila berlinska »Nationalzeitung« sledeče poročilo: V Besarabiji vlada mrzlično gibanje. Zdi se, da nameravajo Rusi tu eno svojih glavnih akcij. Vse zaloge živil in orožja, ki so se nahajale na ruskem Poljskem, so spravili po železnicah v Besarabijo in sicer v Kišinev, Bender in Tiraspol ob železnici Jassy - Odesa.

»Magdeburg«.

Kodanj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Tukajšnji ruski mornarični ataše javlja telegrafično: Petrograd, 27. avgusta opoldne. Mornarični generalni štab poroča: V prejšnji noči je nemška križarka »Magdeburg« v meglji zaplula na rusko baltičsko obrežje. Ko so ruske ladje začele nanjo streljati, se je sama v zrak pognala. Zapovednik in en del oficirjev in moštva so bili vjeti.

Muzlimani proti Rusom in Angležem.

Iz Berlina prihajajo brzojavke, glasom katerih poročajo iz Carigrada o gibanju muzlimanov proti Rusom in Angležem. Te brzojavke se glase:

V celi Perziji je opažati močno gibanje proti Rusiji in Angliji, ki se vedno bolj razširja in ima za namen vstajo. V vseh krajih, zlasti pa v severni Perziji se sestavljajo prostovoljske čete. Govori se tudi o skrajni proglasitvi svete vojne, katere začetek se bo naznanil z razvitjem zelene zastave profeta. Razpoloženje med perzijskim prebivalstvom je za brezpogojno ožjo zvezo s Turčijo. Z ozirom na dosedanja nepremostljiva verska nasprotstva med Turki in Perzijci je to razpoloženje posebno pomembno znamenje.

Glasom poročil, ki prihajajo v Carigrad iz Vzhodne Indije, vre tam med mohamedanci proti Angleški ter je prišlo v posameznih krajih tudi že do vstaje. Angleška vlada ne more

Stiri leta je od tega.

Tone Zvitek se je zopet življal v svoje zakonsko življenje — in pravijo, da se z boljšo polovico svojo dobro razume.

Anica je danes žena trgovca Čelešnika v Topolovcu. Čelešnik in Zvitek sta si stara prijatelja in medsebojni obiski mož in žena niso nič nenavadnega.

Kosmačka še danes lovi ženina za svojo hčer. Nima sreče, ker Tilka vedno misli na svojega Zvonka, ki študira na Dunaju lakoto in žejo. Deklica ni prijazna z nobenim ponudnikom ji snubcem, zato se vsako tako posili - znanstvo žalostno razdere in konča. Kosmačka ne more spati zaradi neprijazne hčere in zaradi krute usode, ki jej ne prinese v hišo sreče, da bi omožila hčer in se iznebila najhujše življenjske skrbi.

Vesela vdova v Jelovini je še vedno tako živahna, kot je bila svoj čas. Ima pa štiri letnega dečka, ki v krstnih bukvalih nima nobenega očeta, kolikorkrat ga pa mati pogleda, vidi v njem pomanjšano podobo Zvitkovo. Oči, nos, ušesa, lasje, roke, noge, sploh Zvitek od nog do glave. Tonček mu je ime in ravno tak ciganski navihane bo, kot je Zvitek.

rekla, pogledala s tako tujim očesom, kot bi se ne bila nikoli videla v življenju, kot bi ne bila nikdar skupaj uživala omamljivih trenutkov kopnečega veselja in pila iz visoke čaše ljubezni.

Brez zamere, dekle. Ne šteji mi v zlo, če je danes drugače, kot si pričakovala v začetku najinega znanja; tega nisem kriv jaz. Zagrešil sem samo, da nisem imel poguma povedati Ti koj skraja svojih razmer.

Če se Ti vidi vredno, prosim za odgovor. Ako Te je volja še nadalje dopisovati si z menoj, me bo veselilo. Ako pa nič iz med tega, pa vstani zdrava in srečna, jaz pa bom občutil trpko zavest, da sem bil koncem vse sreče ljubezni s Teboj vendar skrajno nesrečen.

Pozdravlja Te in Te poljubila

Anton.

Odgovora ni bilo na to pismo nobenega. Izginila je v večnost nekdanjega ljubezen, o kateri se je trdilo, da je ne omaje nič. Pokopala sta jo roditelja sama in s tem potrdila že od pametnega veljavno načelo, da še tako lepa ljubezen mine, če ni vedno navzočega vrtnarja, ki bi vesno vsak dan zalival in gojil to rožo življenja, to cvetlico veselja.

zdavnej ve, da sem oženjen in oženjenec je po njeni sodbi najpopolnejši človek na svetu, nezmožen, da bi zmešal glavico mlademu dekletu.

Z ženo sva že poravnala moje grehe, saj veš, kje se v zakonu popravijo vsa nasprotstva. Samo v toplice ne pojdem nikoli več sam, pravi, pa upam, da bom že preстал to kazen, če mi jo bo res treba pretrpeti.

Prijatelj Blaž, vesel pozdrav od Tvojega

Toneta.

IX.

Če se ljubezni vedno ne priliva sveže vode, prijatelj moj, začne vam hirati in veneti. Prisiljena postane na obe strani, kot nepotrebno zlo se vidi, dokler se končno eden izmed ljubečih ne odloči, da ji zadá smrtni udarec. Zada ga ji pa navadno oni, ki jo je prvi oživil.

Tako je bilo tudi z ljubeznijo med Anico in Zvitkom. Tako lepa ljubezen nekega dne ni bila več ona neizkaljena ljubezen, ona vroča neskončna ljubezen, kot je bila v Jelovini. Zvitek je hodil v Lomnik in gojil jo je kot svojo srčno potrebo. Toliko časa še je bila goreča ta ljubezen. Ko pa je Anica odšla na daljnji Dunaj, kjer je Zvitek zaradi oddaljenosti ni mogel več obiskavati, ampak se je vsa ljubezen izražala in odražala v samih pismih, takrat je

nastopil preobrat. Vedno redkejši so postajali izrazi hrepenenja in ljubezni, končno pa so čisto utihnili. Zvitek, ki je oživil to ljubezen, ji je zadal na zunaj zadnji udarec s tem-le pismom:

Ljuba Anica!

Vedno bolj redka so najina pisma. Z raznimi izgovori prihajava drug drugemu, v resnici je pa vzrok, da se je najina ljubezen, tista lepa ljubezen, jela hladiti in da je danes skoraj mrzla in mrtva.

Anica!

Meni je hudo za to ljubezen. Prišla nama je razvedritve in akoravno so se Tvoji upi in cilji zdobili v prah, vendar s tem še ni bila uničena. Bila nama je v okrepčilo, dokler si bila doma in sem imel priliko, da sem Te obiskaval vsaj vsak mesec enkrat.

Zdaj tega ni več. Ne vidim Te več in ne vem, če se sploh še kdaj vidiš. Iz pisma ne žari več ona vroča ljubezen, vsaka beseda je danes prisiljena, le da se napolni papir. Suh je vsak stavek, dokaz, da ni bil pisan s srčno voljo, ampak z nevoljo in čutom nepotrebne dolžnosti.

Kot luč, ki nima goriva, hira in umira najina ljubezen. Pride skoraj čas, ko je ne bo več in ko ostane nanjo samo lep spomin, končno pa izgine še ta. Morda se še kdaj srečava in se bova, kot si mi svoj čas

odposlati iz Vzhodne Indije čet v Egipt, kakor to zahtevajo v Londonu, ker so vse te čete v Indiji nujno potrebne. Indijski podkralj se je vrnil iz svoje poletne prestolice v Kalkuto.

Angleške kolonije proti Japonski.

»Südschwedische Schnellpost« je dobila iz Londona poročilo, da se angleške kolonije v Tihem in Indijskem oceanu močno upirajo temu, da bi zasedla Japonska nemške kolonije v južnem delu Tihega oceana. Zasedenje Kiaučava je baje samo predigra za to akcijo.

Amerika proti Japonski.

Kodanjska »Politiken« poroča: Zasedenje Kiaučava znači za Ameriko vojno.

Marconi o Angliji in Franciji.

Znameniti izumilec brezžičnega brzojava, Marconi, je 19. t. m. iz Londona prišel čez Pariz v Rim. O svojih vtisih z Angleškega in s Francije se je proti italijanskim časnikarjem izrekel tako-le: »Zapustil sem Angleško popolnoma militarizirano, po vojnem stanju premenjeno do nepoznanja. Povsod je videti velike vojne priprave in zdi se, kakor bi se Anglija bala upada. Okrog Londona so bile narejene številne utrdbе. Povsod je videti vojske. Navdušenje za vojno je neobičajno veliko. V prvih dneh so bili ljudje zelo presenečeni, da se je Nemčija lotila vojne. Armada in mornarica je od prvega trenutka bila za to, da pomaga Angleški Franciji, toda občinstvo se je šele tedaj ganilo, ko je bila porušena nevtralnost Belgije. Tedaj so vse stranke priznale, da je treba začeti vojno, tudi socialistična. Zdaj je nastalo veliko navdušenje za vojno. Vojski, ki so se pred nekaj dnevi odpeljali na Francosko, so bili predmet burnih ovacij. Ti vojski so cvet angleške armade. Med njimi so tudi takolimenovani grenadier guards, najlepši angleški vojski. Imam vtis, da je organizacija angleške armade in mornarice vzorna. Mornarico sem pred mesecem videl v Portsmouthu v polni sili. Prepotoval sem zdaj z železnico celo Francijo.

V vlakih, ki vozijo zelo počasi, sem mogel spoznati edinstvo in navdušenje francoskega naroda. Vlaki so bili polni vojakov; vsi so bili prepričani, da pridobi Francija Alzacijo in Lotaringijo. Na vsaki postaji, pred vsakim mestom, v vsaki vasi pričakujejo stari, žene in otroci vojske, da bi jih pozdravljali in pogostili. Moram priznati, da sem bil na Francoskem predmet največje pozornosti; vlada je storila kar je mogla, da pridem hitreje domov. Dala mi je na dispozicijo poseben kupe, kar v teh težkih časih mnogo pomeni in med potom me nihče ni vprašal ne za vozni listek, ne za potni list. Organizacija sanitete sem posebno občudoval. Na vseh francoskih postajah so male bolnice, so zdravilniki in streljane. Če vojak težko oboli, se vlak ustavi in vojska oddaja bolnici. — O svojem povratku v Italijo je rekel Marconi: Povrnili sem se v Italijo, da bi bil na dispozicijo domovini, v kateri ostanem, dokler se obzorje ne razjasni. V tem času si štejemo to v dolžnost. Včeraj in danes sem govoril z različnimi ministri in generali in jim povedal svoje vtise iz Anglije in iz Francije. Jutri me najbrž sprejme kralj.

Anglija proti Nizozemski.

Haag, 27. avgusta. (Kor. urad.) Nizozemsko časopisje ponatiskuje uvodni članek iz »Times«, v katerem pravi po pohvalnih uvodnih besedah glede holandske nevtralnosti: Anglija seveda ne more dovoliti, da bi dobivala Nemčija preko holandskih pristanišč zaloge, ki jih preprečuje angleško brodogradnja, Nemčiji uvažati preko njenih lastnih pristanišč. Noben obzir na tretje ne more Anglije premakniti s tega stališča. Med tem pa je treba vzeti v pretres, v koliko bi bilo mogoče dovoliti dovažanje na Nizozemsko tako, da bi bilo preskrbljevanje sovražnika z živili po tej poti izključeno.

Grki v Srbiji.

Sofija, 27. avgusta. (Kor. urad.) »Agence telegraphique bulgare« piše: Sigurne informacije poročajo, da se nahaja v Bitolju velika množina Antartov in preoblečenih grških regularnih vojakov. Grška invazija na srbsko ozemlje se seveda ni zgodila brez vednosti grške vlade. Ta poročila vzbujajo tu globoko razburjenje.

Srbija brez zvez.

Korespondenčni urad javlja iz Sofije: Glasno »Dnevnik« je veliki

most med Negotinom in Zaječarom zletel v zrak. Tod se je doslej vozilo živila za srbsko armado iz Rusije. Nemški listi sodijo, da pomeni uničenje tega mostu za Srbijo toliko, kakor če bi bila izgubila kako bitko. Pravijo, da je s tem Srbiji nemogoče dobivati iz Soluna živila in municijo in da je pretrgana zveza med Srbijo in Rumunsko ter dalje Rusijo. Ob enem sodijo ti listi, da so most bržčas razstrelili bolgarski četaši, kar kaže, da so se za hrbtno srbske armade začeli gibati.

Bolgari proti Rusom.

Sofija, 27. avgusta. (Kor. urad.) List »Utro« odgovarja na neko grožnjo ruskih panslavistov napram Bolgarski s sledečimi izjavami: Bolgarska je živela do lanskega leta v naprednem mnenju, da obstoja res kaka slovanska ideja. Danes pa vemo, da obstoja silna zmedenost v pojmu Slovanstva. Ali je bilo to Slovanstvo, ko se je lani zvezala Rusija s Francosko in Grško, da uniči Bolgarsko? Ali je nastopala Rusija v imenu Slovanstva, ko je nahujskala Grke in Srbe, da eliminirata bolgarski element? Ali pa hočejo porabiti Bolgare kot sredstvo Slovanstva? Na Avstro-Ogrskem gre Slovanom prav dobro, nasprotno pa gre slovanskim Poljakom v Rusiji prav slabo.

Novo francosko ministrstvo.

Ustanovilo se je novo francosko ministrstvo. Prejšnje ministrstvo Viviani je imelo strogo strankarski značaj. A vojni porazi, ki jih je učkala francoska armada, so dali povod, da se ministrstvo ni več čutilo kot zastopnik cele Francije in je zato odstopilo. Predsednik novemu ministrstvu, ki je zastopništvo vseh strank, ima zopet Viviani za predsednika in je seveda obramba Francije njegova poglavitna naloga. V to ministrstvo so vstopili reprezentantje vseh strank, med njimi Briand, Delcassé in Millerand. Tudi socialisti imajo svojega zastopnika.

Novi vojaški guverner v Parizu.

»Agence Havas« poroča: General Gallieni je bil namesto generala Michela imenovan za vojaškega guvernerja v Parizu.

Najvažnejše določbe moratorija.

Dr. Albin Smola.

Namen tega članka je, seznaniti na poljuden način širše občinstvo z določbami cesarske naredbe z dne 13. avgusta 1914, s katero se je uvedel za gotove terjatve moratorij.

V čem obstoji bistvo moratorija?

Moratorij v bistvu ni nič drugega, kot od postavovalne državne oblasti za dolžnike splošno ustanovljeni odlog za plačilo njihovih dolgov.

V normalnih mirnih časih je pač stvar upnika, ali zahteva od dolžnika takoj svojo, že v plačilo dospelo terjatev, ali mu da odlog, oziroma primeren rok za plačilo dolga. Ako uvidi previden upnik, da za enkrat ne more priti pri zadolženem upniku do plačila, ima pa upanje, da si bo zamogel dolžnik pozneje prislužiti toliko, da bo polagal svoje dolgove, mu da primeren rok za plačilo dolga.

Tak odlog za uveljavljanje terjatev, tak odlog dolžnikom, ki je v mirnem času odvisen le od dobre volje upnikov, se je sedaj za gotove terjatve, oziroma obveznosti splošno vpeljal postavnim potom.

Bistvo moratorija leži kratko povedano v sledečem: gotove obveznosti, ki bi bile drugače že plačljive, postanejo sedaj plačljive šele v času, določenem v naredbi.

Katere terjatve, oziroma katere obveznosti so predmet moratorija?

Predvsem moram poudariti, da velja moratorij le za denarne obveznosti.

Znano je, da imajo lahko obveznosti najrazličnejše dajatve za predmet. Prodajalec zadene iz kupne pogodbe obveznost, da izroči kupcu kupni predmet, da mu dobavi naročeno blago. Delojemalci, posli, uslužbenci so obvezani opravljati gotova dela itd. Na vse te ne v denarnih dajstvih obstoječe obveznosti se ne nanaša moratorij. Prodajalec, uslužbenec ni dobil za svoje obveznosti nikakega odloga. Moratorij velja le za denarne, in sicer le za zasebno pravne terjatve, torej take, ki slone na zasebnopravnih naslovih, tedaj večinoma na pogodbah, ki jih sklenejo stranke. One obveznosti, ki jih je treba plačati kot državljani, kot ud dežele, občine in drugih javnopravnih organizacij, ne spadajo pod moratorij.

Potemtakem se morajo vzlic moratorija plačevati v navadnih rokih davki, naklade in druge javne pristojbine.

Ravnatoko je treba plačevati prispevke za bolniško blagajno in za penzijsko zavarovanje privatnih uslužbencev.

Moratorij razlikuje dvoje vrste terjatev, oziroma obveznosti z ozirom na čas njihovega nastanka:

a) terjatve, ki so nastale pred 1. avgustom 1914;

b) terjatve, ki so nastale 1. avgusta, oziroma po 1. avgustu 1914.

Za terjatve, ki so nastale 1. avgusta, oziroma po 1. avgustu 1914, ne velja moratorij. Plačljivost teh denarnih obveznosti ni odložena. Te terjatve uveljavim in iztožim lahko kot v normalnih časih takoj, ko zapadejo.

Če sem komu po 1. avgustu posodil denar in se je dolžnik zavezal, da mi vrne posojilo dne 20. avgusta, tedaj lahko dne 21. avgusta zahtevam od njega vračilo in ga tožim. Dolžnik se v tem slučaju, ko je terjatev nastala po 1. avgustu, ne bo mogel sklicevati na moratorij.

Ravno tak je položaj, če kdo vloži denar pri banki ali pri posojilnici po 1. avgustu. Za take vloge ne velja moratorij. Vložnik lahko dvigne vsak čas svojo vlogo. Ako pa so se dogovorile stranke za kake posebne odpovedne roke, tedaj ostane pri teh kot v normalnih časih.

Za koliko časa je odloženo plačilo onih obveznosti, za katere velja moratorij?

Moratorij razlikuje z ozirom na dejstvo, kdaj bi sicer brez moratorija zapadle denarne obveznosti, dvoje:

1. Za denarne obveznosti, ki so nastale pred 1. avgustom 1914 in ki bi bile plačljive, da ni moratorija, tudi pred 1. avgustom 1914, se podaljša rok plačila do 30. septembra 1914. Tako obveznost je plačljiva torej šele 30. septembra 1914.

2. Za denarne obveznosti, ki so nastale pred 1. avgustom 1914 in ki bi zapadle, da ni moratorija v času med 1. avgustom 1914 in 30. septembrom 1914, se podaljša rok plačila za 61 dni. Tak dolg je plačljiv šele 61 dni po dnevu, kot bi bil drugače plačljiv. Kako je ta rok 61 dni izračunati, pove naredba. Doba, za katero je plačilo odloženo, se računa od onega dneva, ko bi moral plačati dolg, da ni moratorija. Ta dan je prvi dan, 61. dan je zadnji dan roka. Zadnji t. j. 61. dan roka, ima dolžnik še čas za plačilo. Šele po tem zadnjem dnevu, torej 62. dan, sme plačilo zahtevati.

V pojasnilo sledeča zgleda:

A je dal B dne 25. julija 1914 posojilo 400 K. Dolžnik se je zavezal, da vrne posojilo dne 31. julija 1914. Če ne bi bilo moratorija, bi moral dolžnik ta dan upniku posojilo vrniti. Z ozirom na moratorij pa ima dolžnik čas za plačilo svojega dolga do 30. septembra 1914.

Drugače pa je v sledečem slučaju:

A je prodal in izročil B dne 2. julija 1914 blaga za 100 K. Kupec se je zavezal, plačati kupnino v enem mesecu, tedaj dne 2. avgusta 1914. Po moratoriju se mu podaljša rok za plačilo kupnine za 61 dni. Tak rok se tako - le izračuna: Dan zapadlosti, t. j. 2. avgusta, je prvi dan roka, zadnji dan roka je 61. dan, tedaj 1. oktobra 1914. Ta zadnji dan roka ima dolžnik še čas za plačilo. Dne 2. oktobra pa lahko zahteva upnik že sodnim potom plačilo.

Ali velja moratorij tudi za denarne obveznosti, ki so plačljive v obročih?

Večina revnejšega prebivalstva si nabavlja pohištvo in druge potrebščine na mesečne obroke, ki zapadejo ponavadi vsakega 1. v mesecu. V obročnih pismih si prodajalec izgovori po navadi, da zapade vsa še ne plačana kupnina, ako zaostane kupec z dvema obroka, in si pridrži pravico, odstopiti od pogodbe in zahtevati prodane stvari nazaj, ako ne bi kupec zadostil svojim obveznostim.

Ali stopijo te pogodbene določbe v veljavo, ako ni plačal kupec v navadnih rokih svojih obrokov?

Tudi za obroke iz pogodb, ki so se sklenile pred 1. avgustom 1914, velja moratorij. Ako je zapadel obrok pred 1. avgustom, je plačljiv šele 30. septembra 1914; če je zapadel pozneje, pa po 61. dnehu po zapadlosti. Ker ima kupec postavni odlog za plačilo obrokov, se ne more reči, da je z obroki v zaostanku ali pa da ni izpolnil svojih obveznosti.

Z ozirom na to ne stopijo v veljavo pogodbene prodajalčeve pravice, zahtevati vso še neplačano kupnino ali vračilo prodanih stvari.

Kako je z zavarovalnimi premijami?

Zavarovalne premije iz onih zavarovalnih pogodb, ki so bile sklenjene, moratorij le za premije, ki jih je pod moratorij in je tedaj rok za

njih plačilo podaljšan. Ako je bila zapadla zavarovalna premija pred 1. avgustom, tedaj je plačljiva šele 30. septembra 1914; če je pa zapadla ali pa zapade med 1. avgustom in 30. septembrom, se rok za plačilo podaljša za 61 dni, računajoč od dneva zapadlosti.

Seveda velja, kot zgoraj omenjeno moratorij le za premije, ki jih moramo plačevati vsled zasebnopravnih zavarovalnih pogodb.

Ali smejo zastavljavnice prodati zastavljene predmete če ne plača zastavljalec zapadle vsote?

Zastavljalec dobi proti zastavi posojilo. Zastavljavnica ima tedaj proti njemu terjatev na vračilo posojila. Tudi ta terjatev kot vsaka druga denarna terjatev spada, če je nastala pred 1. avgustom, pod moratorij in je njeno plačilo odloženo. Ker potemtakem terjatev še ni plačljiva, ne sme zastavljavnica prodati zastavljenih stvari.

V koliko se se po moratoriju izpremenile obveznosti iz kupnih in dobavnih pogodb?

Iz kupne, oziroma iz dobavne pogodbe nastane za prodajalca obveznost, kupcu izročiti in dobaviti naročeno blago in za kupca plačati kupnino.

Obveznost prodajalčeva na dobavo blaga, ni denarna terjatev in ne spada tedaj pod moratorij. Prodajalec mora vzlic moratorija kupcu dobaviti blago.

Kako je z obveznostjo kupčevu, plačati kupnino?

Ta dolžnost je denarna obveznost in bi kot taka spadala pod moratorij. Po moratoriju, uvedenem s cesarsko naredbo z dne 13. avgusta 1914, je bila plačljivost kupnin iz pogodb, sklenjenih pred 1. avgustom 1914 odložena, ako so zapadle pred 1. avgustom, odnosno med 1. avgustom in 30. septembrom.

Te določbe je pa sedaj izpremenila nova, na podlagi cesarske naredbe z dne 13. avgusta 1914 izdana ministerijalna naredba, priobčena dne 25. avgusta 1914 v »Wiener Zeitung«. Glasom te naredbe se je določilo, da ne velja odlog plačila za one denarne terjatve, ki so nastale iz prodaje stvari in dobave blaga na podlagi pogodb, sklenjenih pred 1. avgustom, če se je oddalo blago, oziroma moralo oddati po 31. avgustu 1914 razen, da bi se morala oddaja izvršiti pred 1. avgustom tekočega leta.

Potemtakem je kupnina za blago iz kupnih in dobavnih pogodb, ki so bile sklenjene pred 1. avgustom 1914, plačljiva v navadnih rokih, če se je blago oddalo, oziroma moralo oddati po 31. juliju 1914.

Ali se morajo denarne obveznosti, katerih plačilo je odloženo, obrestovati?

Od vsake obveznosti se mora za čas, ako je plačilo odloženo, plačevati postavne, t. j. 5%, oziroma pri trgovskih obveznostih 6% obresti, ali pa one, ki so se dogovorile, če so te višje, kot postavne.

Potemtakem se morajo plačevati obresti tudi od obveznosti, ki so bile do sedaj brezobrestne.

Če sem dal komu brezobrestno posojilo in se je, recimo dolžnik zavezal, vrniti je do 31. julija 1914, tedaj postane po moratoriju posojilo plačljivo šele 30. septembra, vendar mora plačevati dolžnik za čas odloga 5% obresti.

Katere obveznosti ne spadajo pod moratorij?

Pravijo, da je odloženo plačilo vseh denarnih obveznosti, ki so nastale pred 1. avgustom 1914 in ki slone na zasebnopravnih naslovih. Od tega pravila pa določa moratorij gotove izjeme. Nekatere obveznosti so vzlic temu, da so nastale pred 1. avgustom, plačljive v navadnih rokih, kot da ne bi bilo moratorija.

Terjatve, ki zavzemajo to posebno stališče, so:

1. terjatve iz službenih in mezdnih pogodb. Te terjatve so plačljive v navadnih rokih kot prej.

Pod točko spadajo:

a) V prvi vrsti mezde in plače poslov in uslužbencev v trgovinah, pisarnah in drugih takih podjetjih. Plačati je po mojem mnenju v navadnih rokih tudi provizijske terjatve agentov;

b) honorarji odvetnikov od lastnih strank, dalje honorarji zdravnikov, umetnikov itd.;

c) zaslužek dobaviteljev in obrtnikov, kot mizarjev, krojačev itd.

Glede merzd in plač je brezdvomno, da za njih ne velja moratorij. — Vprašanje pa obstoja glede ostalih, pod točko imenovanih terjatev. Utemeljevati tu eno ali drugo mnenje, pa presega namen tega članka.

2. Terjatve iz najemnih in zakupnih pogodb.

Plačati je tedaj v navadnih rokih najemnino in zakupnino, daji bi

spadale po besedilu sem sploh vse denarne terjatve, ki imajo svoj izvor v najemninski, odnosno v zakupninski pogodbi;

3. obresti in anuitete terjatev, ki so zastavnopravno zavarovane na v najem ali v zakup danih zemljiščih, v kolikor dolžnik ne dokaže, da prejeta najemnina, oziroma zakupnina po odbitku davkov in javnih pristojbin ne zadostuje za povračilo obresti in anuitet.

4. Terjatve na rentah in zahtevki na dajitvi preužitka.

Pod točko spadajo tedaj osobito alimentacijski prispevki, katere mora plačevati nezakonski oče za svojega otroka.

5. Terjatve, katere pristojajo družbi Rdečega križa in fondom za podporo svojcev vpoklicanih.

6. Gotovi zahtevki iz zavarovalnih pogodb.

V tem oziru so tedaj zavarovalne družbe na slabšem kot zavarovalnici. Med tem, ko zaenkrat ni treba plačevati zavarovalcem zavarovalnih premij, so na drugi strani zavezane zavarovalnice plačevati zavarovalnine in izpolnjevati še nekatere druge obveznosti.

Moratorij razlikuje med zavarovalnimi pogodbami, na podlagi katerih je zavarovanec zavarovan za življenje in zavarovalne pogodbe, na podlagi katerih je zavarovan za druge slučaje, n. pr. proti nezgodam, proti požaru itd.

Zavarovalnice so dolžne pri zavarovanju za življenje plačevati:

a) v splošnem zavarovalnine do najvišjega zneska 500 K;

b) ako se je zavarovalna pogodba sklenila za slučaj smrti v vojski, vso zavarovalnino.

Če pa izplača zavarovalnica po svojih štatutih zavarovalnino šele gotovo dobo po sklenjenem miru, tedaj seveda je za izplačilo zavarovalnine ta določba merodajna.

Pod moratorij tudi ne spada obveznost zavarovalnic, police nazaj kupiti in dati na polico posojilo, toda le do zneska 200 K.

Pri vseh drugih zavarovanjih imajo zavarovalnice dolžnost, izplačati zavarovalnine do najvišjega zneska 400 K.

7. Zahtevki na plačilo obresti in povračilo kapitala iz državnih zadolžnic in od države garantiranih obveznosti. Ravno tako je plačevati obresti in kapital iz zastavnih listin in drugih zadolžnic, ki so pupilarno varne.

8. Nadaljno izjemo določa kot že omenjeno v določenem obsegu ministerijalna naredba glede terjatev iz prodaje stvari in dobave blaga.

Do katere višočine so dopustni dvigi vlog pri denarnih institutih?

Pred vsem moramo tukaj zopet poudariti, da se nanaša moratorij le na vloge, vložene v denarni institut pred 1. avgustom leta 1914., in na ona denarna dobra iz tekočega računa, ki jih je imela stranka pri denarnem zavodu pred 1. avgustom 1914.

Vloge po 1. avgustu lahko stranka vsak čas kot v času pred moratorijem realizira. Če pa ima denarni zavod posebne določbe za dvig, posebne odpovedne roke, tedaj so ti merodajni.

Glede realiziranja vlog, vložnih pred 1. avg. 1914, razlikuje moratorij med terjatvami iz tekočega računa, iz kontokorenta, in med takimi iz vložnih knjižic.

1. Terjatve iz tekočega računa: Kdor ima pri denarnem zavodu tekoči račun, ta lahko zahteva, da se mu izplača:

a) v gotovih slučajih ves njegov denar;

b) v gotovih slučajih 5%;

c) sicer pa le manjši odstotek terjatve, ki jo je imel 1. avgusta 1914 napram denarnemu zavodu.

K a): Imetelju kontokorenta mora izplačati denar, zavod njegovo vlogo brez omejitev na gotov znesek, ako posvedoči, da rabi denar za izplačilo mezd in plač v lastnem obratu ali v poravnavo najemnine in zakupnine ali pa v kolikor preodkaze svoje dobro na pristojno blagajno v svrhu plačila davkov in drugih javnih pristojbin.

Če znesajo ti izdatki toliko kot njegovo dobro, mu mora denarni zavod ves njegov denar izplačati.

K b): Imetelju kontokorenta mora izplačati den. zavod 5% njegovega dobra, ki ga je imel 1. avgusta, ako verjetno dokaže, da rabi denar za vzdrževanje svojega obrata.

V enem kot v drugem slučaju sme zahtevati denarni zavod izkaz, da rabi stranka denar v prej omenjenih svrhu. Za izkaz lahko služijo mezdna lista, najemne knjižice, trgovske knjige itd.

Gotovo pa je, da denarni zavodi, vsaj večji, ne bodo zahtevali kakih posebnih izkazov, osobito, ker imajo interes, da si tudi za mirne čase obdrže svojo klijentelo.

K c): Ako se imetelji kontokorenta ne izkaže, da rabi denar v zgoraj omenjeni namen, tedaj mu mora denarni zavod izplačati le 3%, oziroma 2% njegovega dne 1. avgusta obstoječega dobra.

V tem oziru razlikuje moratorij med deželimi bankami in bankami na akcije na eni strani in na drugi strani med ostalimi kreditnimi zavodi, med katerimi zavzemajo zopet posebno mesto rafajznovke.

Deželne in akcijske banke morajo izplačati imetelju kontokorenta tekom vsakega meseca najvišje 3% dobrega, obstoječega 1. avgusta, najmanj pa 400 K, drugi denarni zavodi rafajznovk, do najvišje svote 100 K; bra, najmanj pa 200 K. Rafajznovke morajo plačati le 50 K.

2. Navadne vloge. Ako nima vložnik pri denarnem zavodu tekočega računa, ampak je denar vložen le na knjižico, tedaj mu mora izplačati na vsako vložno knjižico tekom vsakega meseca iz vlog, ki jih je imel pred 1. avgustom:

- a) deželne in akcijske banke in hranilnice do najvišje vsote 200 K;
- b) drugi denarni zavodi razen c) rafajznovke pa do najvišje svote 50 K.

To so najvažnejše določbe moratorija. V ostalem ima moratorij večinoma določbe glede sodnega postopanja. Zapomniti je treba, da se lahko iztožujejo le one terjatve, ki ne spadajo pod moratorij, katerih plačilo tedaj ni odloženo.

Koledar vojnih dogodkov.

Dne 23. julija: Vročitev avstro-ogrškega ultimata srbski vladi v Beogradu.

Dne 25. julija: Mobilizacija v Srbiji. Nepovoljen odgovor Srbije. Prekinjenje diplomatskih zvez. Delna mobiliza v Avstro - Ogrski.

Dne 26. julija: Izročitev potnih listin srbskemu poslaniku na Dunaju, Jovanoviću.

Dne 28. julija: Napoved vojne Avstro-Ogrske Srbiji. Manifest Njegovoga Veličanstva na svoje narode.

Dne 29. julija: Razrušenje mosta med Zemunom in Beogradom. Prvi spopadi.

Dne 31. julija: Splošna mobilizacija v Avstro-Ogrski zaradi mobilizacije v Rusiji. Proglasitev stanja grozeče vojne nevarnosti v Nemčiji. Ultimatum Nemčije Rusiji. Splošna mobilizacija v Nemčiji.

Dne 1. avgusta: Mobilizacija v Franciji. Italija proglašuje svojo nevtralnost.

Dne 2. avgusta: Vojna napoved Nemčije Rusiji. Nemčija zasede Luksemburg.

Dne 3. avgusta: Nemci zavzameo Kališ in Censtohov. Nemška križarka »Augsburg« bombardira Libavo. Nemčija napove vojna Franciji.

Dne 4. avgusta: Radi kršenja belgijske nevtralnosti napove Anglija vojno Nemčiji.

Dne 6. avgusta: Avstro-Ogrska napove vojno Rusiji. Vojna napoved Srbije Nemčiji.

Dne 7. avgusta: Črna gora izjavlja, da se smatra v vojnem stanju z Avstro-Ogrsko. — Nemška armada zavzame belgijsko trdnjavo Ličtich.

Dne 7. avgusta. Angleška križarka »Amphion« se potopi, ko je preje razstrelila nemški parnik »Königin Luise«. — Cesarjeva zahvala časopisju.

Dne 8. avgusta. Črnogorci obstreljujejo brezuspešno Boko kotorsko. — Odbit črnogorski napad na Trebinje. — Avstrijska križarka »Szigetvar« bombardira Bar. — Rusi razstrele svoje pristanišče Hango.

Dne 9. avgusta. Nemška armada odbije francoski napad pri Mülhausenu. — Govor ruskega carja in ministra Sazonova v parlamentu.

Dne 10. avgusta. Proglasitev blokade nad črnogorskim obrežjem. — Nemška zmaga pri Lagardu.

Dne 11. avgusta. Črna gora napove vojno Nemčiji.

Dne 13. avgusta. Angleški veleposlanik na Dunaju obvesti ministristvo zunanjih del, da se Anglija smatra v vojnem stanju z avstro - ogrsko monarhijo. — Na potu iz Velikega Lošinja v Trst se potopi Lloydov parnik »Baron Gautsche«.

Dne 13. avgusta: Avstrijska armada zavzame Šabac.

Dne 14. avgusta: Odločilna avstrijska zmaga pri Lješnici in Ločnici. — Junaštvo hrvatskega polka.

Dne 17. avgusta: Nemška zmaga nad Rusi pri Stallubönu.

Dne 18. avgusta: Nemška armada zavzame Mlavo v Rusiji.

Dne 19. avgusta: Japonski ultimatum Nemčiji. — Francoski poraz pri Weilerju na Elzaškem.

Dne 20. avgusta: Nemška armada osvoji Bruselj, glavno mesto Belgije. — Bitka med Metzom in Mogesi. — Strahovit francoski poraz.

Dne 20. avgusta: Srbski poraz pri Višegradu. — Nemci vjemo 8000 Rusov.

Dne 22. avgusta: Zmaga nemškega prestolonaslednika pri Longwyju in bavorskega prestolonaslednika pri Lunevilu.

Dne 23. avgusta: Vojno stanje med Nemčijo in Japonsko.

Dne 24. avgusta: Vojna med Avstro - Ogrsko in Japonsko.

Dne 25. avgusta: Silajna avstrijska zmaga pri Krasniku. 3000 Rusov vjetih, 20 topov vpljenjenih. — Francija priznava svoj poraz in izjavlja, da opušta ofenzivo. — Padec trdnjav Namurja in Longwyja.

Dne 26. avgusta: Vojna med Avstro - Ogrsko in Belgijo. — Nemška križarka »Magdeburg« se potopi v Finskem zalivu. — Nemške zmage med Cambraijem in Vogezi.

Dne 27. avgusta: Nemci razrušijo Loewen.

Dnevne vesti.

+ Mesec dni vojne. Včeraj je potekel en mesec, kar je naša monarhija napovedala Srbiji vojno. Štiri dni pozneje, namreč dne 1. avgusta, je Nemčija napovedala Rusiji vojno. Ravno tisti dan, še pred napovedjo vojne, so se med Francijo in med Nemčijo začele sovražnosti. Tri dni pozneje, namreč dne 4. avgusta, je Angleška napovedala Nemčiji vojno in je nemška armada vdrila v Belgijo. Že dva dni pozneje, to je dne 6. avgusta, sta sledili dve novi napovedi vojne: Avstrija je napovedala vojno Rusiji, Srbija pa Nemčiji. Dne 7. avgusta je Črna gora napovedala Avstriji vojno, dne 11. avgusta so bile pretrgane zveze med Francijo in Avstrijo, dne 12. avgusta je Črna gora napovedala vojno Nemčiji in dne 13. avgusta je nastalo vojno stanje med Avstrijo in med Angleško. Naposled je posegla vmes še Japonska in je dne 23. avgusta napovedala vojno Nemčiji, nakar je Avstrija iz solidarnosti z Nemčijo, napovedala vojno Japonski. Samo dve veliki državi na svetu se nista zapletli v to velikansko vojno: Italija in Združene države severoameriške. Nasprotno pa so ostale razen Srbije, Belgije in Črne gore, vse manjše države nevtralne, Švedska, Norveška, Danska, Nizozemska, Španja, Portugalska, Turčija, Grška, Rumunska, Bolgarija in Albanija. Intervencija Angleške je dala vojni značaj svetovne vojne, kajti po krivdi Angleške, se ne bo vojeval boj samo v Evropi, nego tudi v Aziji in v Afriki in na vseh morjih. Angleška je za svojo vojno angažirala ves svoj imperij, tudi Kanado, Indijo in Avstralijo. V tem mesecu so se zgodili že veliki boji, ali odločenega ni še nič.

+ Velebrska propaganda. Ministristvo zunanjih del je povodom spora s Srbijo izdalo »memoire« (spomenico), v katerem je razkrita vsa organizacija in razjasnjeno vse delovanje velebrske propagande. Ta spomenica je izšla tudi v slovenskem jeziku in iz tega sklepamo, da bo dostopna občinstvu, tako da se bodo tudi širši krogi lahko seznanili z dejstvi, ki so provzročili, da je naša monarhija v interesu svoje varnosti in svoje integritete posegla po zadnjem sredstvu, po orozju. V tem memoiru so razkriti stvari, o katerih se pri nas seveda nikomur niti sanjalo ni.

+ Žitna trgovina in vis maior! Po nastopu vojnega stanja so skoro vsi ogrski žitni trgovci zavzeli stališče, da je postala izpolnitev sklepov vsled vojne nemogoča, ter sporočili kupcem, da vsled vojne in nemožnosti izpolnitve stornirajo svoje sklepe. V prvem razburjenju in nesigurnosti je utegnil marsikateri naših trgovcev sprejeti storniranje, menceč da je stališče ogrskih trgovcev pravilno, ter se zadovoljil s stornom, češ, saj itak ne bom ničesar dosegel pri borznem razsodišču. Izjava budimpeštanske blagovne in efekte borze z dne 17. avgusta t. l. pa kaže, da razsodišče nikakor ni vojno podpirati prizadevanja raznih ogrskih trgovcev, ki se skušajo iznebiti svojih obvez, ki so jih sklenili že pred začetkom vojne in moratorija. Deklaracija budimpeštanske borze naglašja sicer, da je postala izvršitev prej sklenjenih sklepov v večini slučajev izredno težavna, v nekaterih slučajih celo nemogoča, pravi pa, da priporoča, naj se vsak poedini slučaj preišči in uređi likvidacija brez procesa, ter končno pristavlja, da razsodišče ne bo pod nobenim pogojem podpiralo težen s katerimi hoče kupec ali prodajalec vojno stanje, ki ni bilo strankam pri sklepu znano, zase izkoristiti. Iz te izjave sledi, da je stališče ogrskih trgovcev, ki so kratkoma s cirkularji naznanili storno neupravičeno. Sodeč po tendencah gorenje deklaracije borze bo pač obveljala vis maior oziroma nemožnost izpolnitve pri onih sklepih, ki se nanašajo na tujemsko blago, česar izvora je

pa sedaj vsled prepovedi dotičnih držav (n. pr. Rusko itd.) postal nemogoč. Isto velja tudi za ameriško žito, ker so izjavile že vse velike parobrodne družbe, da ne prevzamejo nobenega vojnega zavarovanja in konsekvntno tudi ne tovora iz Amerike via Hamburg - Bremen - Lübek in Trst. Vzrok upravičenega storna je v zadnjem slučaju tedaj nemožnost izpolnitve. Drugače pa je s sklepi za žito ogrske provenijence. Tudi tukaj bo v nekaterih slučajih zlasti pri velikih množinah vsled nakupa in zasege vojnega erarja, transportnih težkoč radi pomankanja vozil itd. vis maior in nemožnost upravičena. To velja zlasti za sklepe, ki so jih sklenili naši trgovci z ogrskimi prekupci. Za vse kupčije pa, ki so sklenjene naravnost pri ogrskih producentih ozir. v manjših partijah pri ogrskih prekupcih, ne kaže vsled gorenje izjave budimpeštanske borze akceptirati storno. Priporočamo našim trgovcem, da že sedaj napram cirkularjem vstrajajo na izpolnitvi dobave, kjerkoli se gre le za manjše množine in naročila pri večjih trgovcih, ki se pri takih manjših naročilih pri borznem razsodišču ne bodo mogli uspešno braniti z ugovorom nemožnosti ozir. vis maior. Poudarjamo pa še enkrat, da je to vprašanje rešiti vselej po posameznem slučaju. V informaciji podajamo še izjavi blagovne borze na Dunaju in v Pragi. Dunajska borza priporoča svojim članom izvensodno likvidiranje in je nastavila celo neobvezne likvidacijske cene. Praška blagovna borza pa je nasprotno anulirala vse pred 25. julijem t. l. napravljene sklepe. Tak sklep borznega sveta ni bil potrjen in je vsled tega predlagala praška borza ministerijsko konferenco vseh avstrijskih blagovnih borz, katere naj se udeleži tudi budimpeštanska borza in, ki naj izdela enotna načela za storniranje in uređitev pred vojno napravljenih efektivnih žitnih sklepov.

— Začetek šolskega leta. Uradno se razglša, da stoji naučna uprava načeloma na stališču, da zahteva resnoba časa, naj se ljudski poduk in ljudska vzgoja ne omeji vzlic vojni, dasi je mnogo učiteljev pri vojakih in mnogo šolskih poslopih porabljenih za druge namene. Vlada hoče, naj se poduk začne ob navadnem terminu, če to okoliščine le kolikšaj dopuste, zlasti na ljudskih šolah. V takih krajih, ki leže daleč od bojišča, bo zlasti z uporabo ženskih ljudskih moči to lahko mogoče. Podobno se bo postopalo s srednjimi šolami: po potrebi se bo učni načrt skrajšal. Preskrbelo se bo tudi, da dijaki, ki služijo pri vojakih, od tega v učnem oziru ne bodo imeli škode.

— Osebna vest. Zdravnik dr. med. Josip Pogačnik je prestavljen v Ljubljano ter prideljen c. in kr. rezervni bolnišnici.

— Odlikovanje. Cesar je odklikoval profesorja na ljubljanski državni realki Josipa Wenzla povodom njegove vpokojitve z viteškim križem Fran Josipovega reda.

— Iz ljudskošolske službe. C. kr. dež. šolski svet za Gorishko je imenoval def. učiteljico v Koritnici Pavlo Cigoj za def. učiteljico v Kamnju pri Gorici. — C. in kr. okr. šol. svet v Krškem je imenoval Jožeta Breznikarja za prov. učitelja v Leskovcu.

— Nogometna tekma. S. K. »Ilirija« priredi jutri, 30. t. m. na bivšem dirkališču v Tivoli football - tekmo »Olimpija« : »Kranja«. Obe moštvi sta si stali nasproti že preteklo nedeljo v Kranju in dosegli rezultat 1 : 1. »Olimpija« nastopi to pot z več novimi močmi in bo tekma gotovo jako zanimiva in napeta. Začetek tekme ob 4. uri popoldne. Vstopnina: sedež 1 K, stojišča 30 vin.

Velezanimiva je tatedenska številka lista »Tedenske slike«. Priobčene sledeče slike: V zravnem boju: Zeppelinov zrakoplov je izustil plavajoče padalce, ki z reflektorjem obseva pozicijo sovražne francoske čete; dve sliki odhoda naših Janezov; patrijotične demonstracije na Dunaju; stotnijska kuhinja, ki kuha vojakom hrano tudi med maršem; reflektor, kakršne rabi naša armada, da razsvetljuje ponoči sovražnikove pozicije; tip vojnega vojaškega aeroplana; boj francoskih pešcev z nemškimi aeroplani; aeroplan s strojno puško, s katero lahko z višave obstreljuje sovražne pozicije; aeroplan - omnibus, s katerim se more dvigniti 10-15 vojakov v zrak, da opazujejo in obstreljujejo sovražnikovo kretanje; pokojni papež Pij X. — List »Tedenske slike« je vsak teden bogato ilustriran ter priobčuje aktualne zanimive slike. — Priporočamo vsem, da si ga naroče.

Umrl je v Celovcu graščak Anton Janežič, sin pokojnega nadštabnega zbiravca in znanega rodoljuba Valentina Janežiča iz Janežičeve hiše v Lečah pri Sv. Jakobu v Rožu.

Umrl je dne 25. avgusta na Dunaju naš rojak, umirovljeni c. kr. polkovnik Franc pl. Beseljak, vitez Franc Jožefovega reda itd. — Rajnki je bil kmečki sin, rojen v Črnem vrhu nad Idrijo. Blag mu spomin.

Poroka. Na Dunaju se je poročil nadporočnik v rezervi A. Schlander, sin pokojnega distriktnega zdravnika dr. Iv. Schlandra v Gornjem gradu, z gđ. Marijo Zajčev. Bilo srečno.

Požar. Preteklo sredo se pri posestniku Antonu Hribarju na Rudniku pri Ljubljani izbruhnil ogenj. Zgoraj je kozolec, mnogo sena in več poljedelskega orodja. Škoda znaša okoli 8000 K. Najbrže so zažgali otroci.

Dve ciganki ste se že dalje časa potepali po ljubljanski okolici in ste nadlegovali ljudi s prosjačenjem in ste kradli po vrtovih sadje. Izsledila ju je orožniška patrulja v gozdu pri Rudniku in ju oddala pristojnemu sodišču.

Poparila se je. Pretekli teden se je posestnikova hči Ivana Avbelj iz Vira pri Dobu pri pranju poparila z vreli mlokom ter se nevarno poparila. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je predvčerajšnjim umrla.

D. M. Polje. V razglasu visoke deželne vlade za Kranjsko z dne 13. t. m. št. 24.621 je med drugimi občinami tudi za občino D. M. Polje odrejen pasji kontumac. Kljub tej odredbi visoke deželne vlade je še danes po naši občini mnogo psov, ki hodijo prosto in brez nagobčnika po cestah, in človek ni varen, da ga tak, morda celo stekel pes ne popade.

Nezgoda. Šletni posestnikov sin Srečko Seršen v Lokah, občina tržiče, je prišel pri čiščenju žita z desno roko v stroj, pri čemur mu je ta zdrobil sredinec.

Obrtna razstava v Radovljici. Obrtna razstava v Radovljici, ki je pod protektoratom deželnega predsednika gosp. barona Schwarzza, ostane odprta do 20. septembra 1914. Zanimiva razstava nudi točen in jasen pregled o napredku gorenjskega obrtništva in ima vedno dovolj obiskovalcev, kljub sedanjemu omejenemu železniškemu prometu.

Arrestacija. V Črnem vrhu pri Polhovem gradu so aretirali 26. t. m. čevljarskega pomočnika Antona Anžiča iz Predaslija, ker je osumljen, da je pred desimi dnevi izvršil neki vlom s svojimi tovariši v Črnem vrhu. Anžiča išče okrajno sodišče v Kranju od marca meseca, tudi zaradi tatvine. V zadnjem času je ponaredil tudi več dokumentov. Oddali so ga okrajnemu sodišču na Vrhniki.

Vodstvo okrajnega glavarstva v Brežicah je minister notranjih del povelj okrajnemu glavarju dr. Viktorju Neuwirthu.

Tatinska dekla. Aretirali so na tukajšnjem glavnem kolodvoru 19letno brezposelno deklo Ano Kelhar iz Senovega pri Brežicah, ker je pred par dnevi v nekem tukajšnjem hotelu ukradla nekemu gostu denarnico z 20 kronami. Oddali so jo okrajnemu sodišču.

Težko telesno poškodbo si je pridobil dne 24. t. m. tovarniški delavec žičar Ivan Čemerjakov na Savi, rojen leta 1878. v Sv. Jakobu na Koroškem, oženjen, s tem, da je prišel z desno roko v žični stroj, kateri mu je roko takorekoč smlel. Oddali so ga takoj v bolnišnico v Celovcu, ter so mu še isti dan roko odvzeli. Te neizogibe je sam kriv, ker je dobro vedel, da nima stroja v teku z roko prijeti.

Ljubzenska drama. V Trstu je imela 22letna Josipina Vosičeva dlje časa ljubzensko razmerje z 20letnim privatnim uradnikom Alfredom Lorenzom. To razmerje je bilo prekinjeno. Vosičeva je šla iskat Lorenza, najbrže, da bi ga vprašala, zakaj jo je zapustil. Nastal je prepir in Vosičeva je štirikrat ustrelila na Lorenza, ne da bi ga zadela, potem pa ustrelila nase in ji je krogla predrla pljuča. Dekle je zelo nevarno ranjeno.

V Zagrebu je v sredo umrl član uredništva »Hrvatskega Pokreta« dr. Josip Belović. Bil je preje finančni uradnik, a je izstopil iz te službe in se popolnoma posvetil žurnalistiki. Znal je malodane vse evropske jezike. Pogreb je bil včeraj popoldne.

Živalski park cirkusa Krone (prej Charles) bo jutrišnji nedeljo poslednjikrat odprl, ker bo podjetje nadaljevalo vožnjo in se najprvo preselil v Gradec. Priporoča se vsem prijateljem zooloških redkosti in circezijskih proizvajanj, da danes ali jutri obiščejo cirkus, ker se že v ponedeljek prične s transportom. Še enkrat se izrečno pripominja, da bosta jutri, v nedeljo, ako bo ugodno vreme, ob 4. popoldne in ob 6. zvečer predvajanja eksotičnih zveri. Predvajanja bodo z veliko četo levov, s čudovitimi severnimi medvedi in z nabiti že nekaj artističnih števil. Ob 12. do

poldne bo krmljenje roparskih zverí brez posebne vstopnine za to.

Turul - čevlji. Znani ljubljancar Henrik Seljak, je otvoril v Ljubljani, Prešernova ulica 52, podružnico največje tovarne v monarhiji »Turul«, akcijske družbe v Temešvaru. Podjetje izdeluje nad 20.000 parov čevljev na teden, kar znači veličansko priljubljenost tega izdelka. Z ozirom na vojni čas in z ozirom na otvoritev, da ta trgovina pri vsakem paru čevljev 2% Rdečemu križu. — Vsakdo dobi listek, ki ga je oddati na postaji Rdečega križa. — Priporoča se to trgovino vsem kupovalcem, ki žele imeti dobre čevlje.

Opozarjamo na inserat tvrdke F. K. Kaiser, ki ima veliko zalogo samokresov najnovejšega sistema ter lovskih pušk.

Ušel je v petek kanarček, mlađič, star 4 mesece. Kdor ga vjame, naj ga odda v Komenskega ulici št. 9, III. nadstropje.

Razne stvari.

* Brzjovavl nadvojvodi. Iz Bukarešte poročajo budimpeštanskim listom: Ravnatelj romunske banke v Brajli, Bosmantir, ima hčer v Darmstadu. Ko je izbruhnila vojna, ni mogel navzlic vsem brzjovavim izvedeti, kaj je z njo. Končno se je obrnil brzjovavno direktno na velikega vojvoda hesenskega. Naslednji dan je dobil sledeči brzjovavni odgovor: »Vaša hči je zdrava in stanuje v Domobranski ulici. Pusti svojega očeta najiskrenejše pozdraviti.« Podpisan: veliki vojvoda Hesenski.

* Zvesti Slovani. Izmed vojaštva, ki je šlo na vojno, so doslej dosegli prav posebno priznanje češki benešovski polk št. 102, in hrvatska polka varaždinska št. 16, in zagrebski št. 53. To odlično priznanje imenovanih polkov nikogar ne preseneti, saj so Slovanski narodi avstrijski vedno zvesti in z navdušenjem izpolnjevali vse dolžnosti do domovine in do dinastije. Videli smo na lastne oči, s kako plamtenim navdušenjem so šli tudi slov. vojaki v boj in prepirani smo, da se bodo, čim pridejo v ogenj, izkazali vredne brate svojih čeških in hrvatskih tovarišev in se novič ovenčali s slavo, kakor še v vsaki vojni.

* Turek in zobotrebec. Za časa mirovne konference v balkanski vojni, ki se je vršila v Londonu, se je med mirovnimi delegati dogodila marsikaka humoristična prigodnica. Tako poroča »Pearsons Magazine« o nekem velikem dineju, pri katerem so bili navzoči tudi mirovni delegati. Na mizi je stalo več srebrnih posod z zobotrebeci in so jih obenem z raznimi likerji servirali gostom. Nek precej plašen Turek, ki do takrat še nikdar ni bil zapustil svoje domovine, je s strdom zavrnil zobotrebec ter se opravičil pri svojem sosedu. Izrazil se je v slabi francoščini: »Oprostite, na to jed se ne morem navaditi. Pojedel sem že dva, a več ne morem.«

* Čudna poštna pošiljatev. Od začetka tega leta posluje v ameriškanskih Zedinjenih državah poštni promet za pakete. Praktični Amerikaneec zna vsako novo uvedbo do skrajnosti izrabiti. Pošiljatev pa, ki jo je poslala gospa Desse Beagle v Bataviji (Ohio), ni dobila vsak dan med poštnimi pošiljatkami. Gospa Beagle je poslala, kakor poročajo »Hamburger Nachrichten« svojega, nekaj mesecev starega otroka k eno miljo oddaljenim njenim staršem. Vsi pogoji za poštno pošiljatev so bili izpolnjeni in je pošta sprejela čudni »paket«. Istotako ga je pošta oddala tudi namenjenim sprejemnikom. Vse pristojbine so znašale 15 centimov. »Paket« je bil zavarovan proti izgubi za 50 dolarjev.

Brzjovavna poročila.

Nemški cesar našemu cesarju in načelniku našega generalnega štaba.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Cesar Viljem je poslal Njegovemu c. in kr. Apostolskemu Veličanstvu tole brzjovavko:

»Ginjen in vzradoščen zahvaljujem se Ti za Tvojo presrečno brzjovavko, ki izraža Tvoja in Tvoje armade čustva napram Moji armadi. Tudi za Tvoje odlikovanje z najvišjim redom, ki si je podelil Meni in Mojemu generalštabnemu načelniku. Mojo globoko čuteno zahvalo. Naš navdušeno pobratinstvo orožja, ki s tako trdno izkazalo tudi na Daljnem Vzhodu, je najlepši dogodek teh resnih časih. Med tem pa so tudi Tvoje čete podale v zmagi pri Krasniku dokaze staroslavne hrabrosti. Sprejmi blagohotno kot znak Moje ga spoštovanja in visokega uvaževanja tvoj dejanj red »pour le merite« Generalu pl. Hötendorfu podležej, železni križ II. in I. vrste. Bog je do naš pomagal. Naj blagoslov tvoj!

prihodnje našo skupno pravično stvar! Viljem.

Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo cesar Franc Jožef je na to odgovoril s to-le brzojavko:

»Kakor Me z radostnim ponosom navdaja, da si sprejel vojaški red Marije Terezije popolnoma v tem smislu, kakor sem Ti podelil ta znak najvišjih vojaških zaslug, tako sem najgloblje ginen vsled priznanja, ki ga izrekaš dosedanjim akcijam Moje armade s tem, da si mene osrečil z redom »pour le merite« generala pehote barona Konrada pl. Hötzenodora pa odlikoval z železnim križem. Sprejmi za to najtoplejšo zahvalo! Bog pomagaj tudi v prihodnje! Franc Jožef.«

»Za hrabrost«. — »Za zaslug«. —

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Govorec o podelitvi reda »Pour le merite« cesarju Francu Josipu pravi »Fremdenblatt«: V orožju stoječi zvezni bratje Nemčija in Avstro-Ogrska in vse prebivalstvo obeh mogočnih držav, ki v svoji edinstvi kljubujeta vsakemu sovražniku, spremljajo viteške pozdrave, ki si jih sporočata oba cesarja sredi svetovnozdolgovinskih dogodkov na krvavem bojišču kot nov dokaz pristranskega in neomajnega prijateljstva, naše srčne simpatije. »Za hrabrost« in »Za zaslug«, gesli obeh redov, ki sta si jih cesarja Franc Josip in Viljem podelila, sta popolnoma vojaški, izvirajoči iz nove viteške dobe, katere priča je sedanja generacija, upanja polni gesli.

Zmage Nemcev in Avstrijcev.

Carigrad, 28. avgusta. (Kor. ur.) Ravno tako, kakor zmage avstro-ogrskih čet pri Krasniku je turška javnost sprejela z živahnim zadoščenjem tudi zmage Nemcev nad Francijo na celi črti od Mauberge do švicarske meje. »Terdjumi Hakikat« proslavlja te zmage, ki jih smatra za odločilne za izid vojne.

Nemci v Tsingtau.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) Uradno se poroča: Med tem ko se izraža v celi Nemčiji živo zanimanje za junaški boj, ki ga bo bojevala do skrajnosti posadka nemškega brodograditve v Tsingtau proti japonski in angleški premoči, se obrača obenem človeško sočutje do usode žen in otrok, ki se nahajajo v tej koloniji. Sedaj čutijo povsod olajšanje in zadoščenje, ker se je glasom zanesljivih poročil posrečilo te rodbine odstraniti iz Tsingtau in spraviti na nevtralnega kitajskega tla. Med tem so te rodbine najbrže že dosele v Šangaj. S strani mornariške uprave se je storilo vse, da se bodo te rodbine podpirale z denarjem in tudi sicer na vsak mogoč način.

Varstvo avstro - ogrskih podanikov in interesov v Srbiji in Črni gori.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Trgovska in obrtniška zbornica naznanja na podlagi uradnega sporočila, da je prevzela varstvo avstro-ogrskih podanikov in interesov v Črni gori Grška. V novih srbskih pokrajinah pa Italija.

Za srečen izid vojne.

Zagreb, 28. avgusta. (Kor. urad.) Ogrski korespondenčni urad poroča: Danes se je vršila tu po naročilu zagrebskega nadškofa dr. Antona Bauerja procesija za zmago našega orožja in za skorajšnji konec svetovne vojne, katere se je udeležilo 40.000 mož.

Severoameriška mislija na Dunaju.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Mislija Zedinjenih držav na Dunaju, ki hoče poskrbeti za povratek ameriških državljanov v njihovo domovino, je bila tu vsestransko prijazno sprejeta. Od strani zunanega ministrstva ji je bil pridelen konzul de Pottere in je bil ta v položaju, ki vse zaželjene olajšave preskrbi pri oblastih, ki pridejo pri tem poslu v poštev. Od zunanega ministrstva na člane misije poslanemu povabilu se ti niso mogli odzvati, ker so že odpotovali. Kakor se tu obžaluje, da so odpotovali Amerikanci, ki so si za časa tukajšnjega bivanja vedeli pridobiti odkrite simpatije, nas kljub temu veselijo, da bodo mogli ti marsikako, od sovražnikov raztreseno lažljivo vest v svoji domovini dementirati.

Posojilne blagajne.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Trgovska zbornica je predložila trgovskemu in finančnemu ministru elaborat glede ustanovitve posojilnih blagajn, kakršne so stopile v Nemčiji takoj po začetku vojne v akcijo. Oba ministra priznavata potrebo tozadevnih korakov ter sta obljubila, da bosta elaborat podrobno proučila.

Minister Boehm - Bawerk t.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Predsednik akademije znanosti, bivši finančni minister Boehm - Ba-

werk, je na letovišču Kransach-Aachen umrl.

Pokojsniksko zavarovanje nastavlencev.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) »Wiener Zeitung« objavlja cesarsko naredbo glede penzijskega zavarovanja nastavlencev.

Soproga predsednika Zedinjenih držav umrla.

Dunaj, 28. avgusta. »Politische Korrespondenz« poroča: Njegovo veličanstvo cesar je predsedniku Wilsonu brzojavno izrekel svoje sožalje povodom smrti njegove soproge.

Železniški promet.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Povodom izboljšanja prometa na daljavo na progah avstrijskih državnih železnic od torka, 1. septembra naprej se bo pričel na vseh avstrijskih državnih železnicah, izvzemši one v Galiciji in v okrožju Severne železnice od 3. septembra tudi na progah ravnateljstva Severne železnice zopet omejeni mirovni osebni in blagovni promet.

Promet na državnih železnicah.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Od 28. t. m. se sprejemajo v prevoz po vseh progah c. kr. državnega železniškega ravnateljstva Dunaj brzo-vozne in tovarne pošiljke v polnih vozovih od in do vseh postaj tega c. kr. državnega - železniškega ravnateljstva. Ta promet je sedaj v teku med vsemi postajami c. kr. državnih železniških ravnateljstev Dunaj, Linc, Inmost, Beljak, Trst (z izjemo Boršt - Herpelje - Kozina - Divača - Pulj - Rovinj - Kanfanar) Praga, Plzen, Olomuc, severozahodna železniška direkcija, ravnateljstvo za češke severne železnice, ravnateljstvo črte državne železnice družbe (z izjemo črte Česká Třebova - Olomuc in Stadlau - Marchegg) izključno priv. Buštjehradске železnice, železnice Usti - Teplice in nižjeavstrijskih deželnih železnic.

Promet na ogrskih državnih železnicah.

Budimpešta, 28. avgusta. (Kor. urad.) Ogrski korespondenčni urad poroča: Kakor se zatrijuje, je pričakovati že prihodnje dni zopetne odprtve osebnega in blagovnega prometa na progah ogrskih državnih železnic.

Za vzhodnjepruske kmetovalce.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Lep vzhod sta dala Köln in Renska provinca provincijam, ki jih je nemški cesar pozval, da pomagajo v provincijalnih in mestnih zvezah. Dali sta notranjemu ministru po 100.000 mark na razpolago za vzhodnjepruske kmetovalce.

Socijalni demokrati v Nemčiji.

Berolin, 29. avgusta. (Kor. urad.) »Norddeutsche allgemeine Zeitung« piše: Državna zveza proti socijalni demokraciji je ustavila, kakor poroča zvezno vodstvo, svoje delovanje. Ta sklep je pozdravljati z velikim zadoščenjem z ozirom na poštrevnost, ki jo kaže nemški narod brez razlike strank. Ob enem je dokaz pravega razumevanja položaja, v katerem ni več strank, marveč samo enotni narod, navdahnjen od soglasne volje, brani domovino do zadnje kaplje krvi. Istotako je tudi nov dokaz za inozemstvo, ki je še potrebno poduka, kako brez podlage je bilo računanje s strankarsko-političnim razkosanjem v Nemčiji.

Italijanske banke.

Rim, 27. avgusta. (Kor. urad.) List »Italia« poroča: Velike italijanske banke so vrnile v zadnjem času vlagateljem 25-35% vseh vlog. List pripominja, da nobena velika evropska banka ni mogla izvršiti tako velikega vračanja.

Švedska državna banka.

Stockholm, 27. avgusta. (Kor. urad.) Švedska državna banka je znižala diskont od jutrnjega dneva naprej od 6 1/2% pa 6%.

Kuga v Pireju.

Trst, 29. avgusta. (Kor. urad.) Ker je glasom uradnih poročil izbruhnila v Pireju kuga, se mora postopati glasom cirkularja pomorske oblasti z vsemi provenijencami iz tega pristanišča po tozadevnih določilih pariške mednarodne sanitetne konference iz leta 1903.

Papež Pij X. — Konklave.

Rim, 27. avgusta. (Kor. urad.) Po poročilih »Tribune« se oporoka papeža Pija X. ne bo javno razglasila, ker to ni prava oporoka, marveč le nekaj spis, v katerem daje papež nasvete, zlasti v gospodarskem oziru.

Rim, 28. avgusta. (Kor. urad.) »Osservatore romano« poroča, da je sv. kolegij poveril monsignoru Misciatelliju funkcije guvernerja konklave.

Rim, 28. avgusta. (Kor. urad.) Tudi danes je dospelo sem več italijanskih kardinalov. Zvečer je bilo v Rimu zbranih 57 kardinalov. »Giornale d'Italia« izve iz kardinalskega kolegija, da je bil jezuitski pater Ojetti imenovan za spovednika konklave.

Darila „Rdečemu križu“.

Deželno in žensko pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko. Darila 199 K 40 vin., in sicer: Marija Debelak, St. Jurij 1, 5 K; Marija Boh št. 29, 4 K; Jošt Valenčič, Bičje 1, 40 vin.; Janez Primc št. 2, 2 K; Jernej Valenčič št. 3, 2 K; Janez Rebolj št. 5, 2 K; Anton Bedenčič št. 6, 1 K 50 vin.; Janez Boc št. 7, 1 K; Janez Košak št. 8, 1 K; Jera Valenčič št. 9, 60 vin.; Janez Kadunc št. 11, 1 K; Alojzij Gorvas št. 12, 1 K; Marija Boltezar št. 13, 20 vin.; Alojzij Dremelj št. 14, 2 K; Jože Bregar št. 15, 1 K; Marija Košak št. 16, 40 vin.; Suštar št. 17, 1 K 40 vin.; Anton Rebolj št. 18, 60 vin.; Marija Viršek št. 19, 60 vin.; Uršula Gonorelj št. 21, 50 vin.; Janez Valenčič št. 4, 1 K; Marija Primc št. 4, 1 K; Franc Hribar, Ponova vas 21, 2 K; Jože Trontelj, Podgorica 1, 30 vin.; Jera Javornik, Podgorica št. 2, 80 vin.; Janez Bokal št. 3, 40 vin.; Franc Žužek št. 5, 1 K; Jošt Zakrajšek št. 6, 40 v; Marija Boh št. 7, 1 K; Jošt Gorvas št. 8, 40 vin.; Uršula Križman št. 9, 40 vin.; Uršula Boč št. 10, 1 K; Anton Škrjanc, Ponova vas 30, 1 K; Jošt Virant št. 30, 1 K; Anton Košak, Cepova 5, 1 K; Janez Okorn št. 7, 1 krono; Janez Ogrinc, Ponova vas 16, 1 K; Jakob Stibnik, Ponova vas 50, 1 K; Marija Kocman 34, 40 vin.; Fr. Perovšek št. 20, 60 vin.; Janez Perka št. 9, 1 K 40 vin.; Anton Mehle št. 8, 1 K; Jošt Goršič 7, 10 K; Franc Mehle 5, 1 K 30 vin.; Marija Glinšek 4, 1 K; Ana Škrjanc 36, 1 K; Jera Novak 3, 1 K; Ana Kastelic 41, 1 krono; Jošt Mehle 12, 1 K; Marija Aheč, Ponova vas 6, 60 vin.; Janez Dremelj 1, 1 K; Martin Viršek, Vrbičje 1, 1 K; Janez Podržaj 2, 1 K; Janez Šerjak 3, 1 K; Fortunat Stefe št. 4, 1 K; Anton Podržaj 5, 1 K; Janez Šmuc 6, 1 K; Franc Virant 7, 1 krono; Marija Jurdlič 9, 1 K; Franc Perme 11, 1 K; Jošt Podržaj 14, 1 K; Janez Kraljič 10, 1 K; Anton Škrjanc 13, 1 K; Marija Petrič 7, 1 K; Janez Žužek, Peče 1, 1 K; Franc Rebolj 2, 2 K; Janez Žužek 3, 1 K; Franc Goršič 4, 1 K; Helena Janežič 5, 1 K; Martin Janežič 6, 1 K; Janez Stibnik 7, 1 K; Alojzij Janežič 8, 1 K; Janez Dremelj 10, 1 K; Martin Boh 11, 1 K; Jošt Janežič 12, 1 K; Janez Valenčič 13, 1 K; Reza Zupančič 14, 1 K; Jošt Primc 15, 1 K; Marija Perme 17, 40 v; Marija Pirc 18, 1 K; Angela Cerar, St. Jurij 13, 2 K; Marija Žitnik, Ponova vas 18, 80 v; Janez Škofca 26, 1 K; Jošt Perme 27, 15 K; Marija Mehle 2, 1 K; Marija Drobnič 19, 40 v; Anton Rebolj 22, 1 K; Uršula Pertekelj 31, 1 K; Janez Praprotnik 49, 2 K; Uršula Kocman 28, 20 v; Jošt Kocman 45, 1 K 20 v; Marija Kadunc 50, 80 v; Franc Trontelj, Mala vas 8, 40 v; Jakob Trontelj, Ponova vas 42, 30 v; Marija Pucihar 32, 30 v; Jera Dolinšek 37, 60 v; Jošt Podržaj 47, 1 K; Anton Križman, Cepovo 3, 1 K; Franc Trontelj 3, 2 K; Janez Trontelj 2, 1 K 20 v; Marija Vidic, Mala vas 4, 40 v; Ana Miklič 1, 60 v; Jošt Dremelj 3, 1 K; Anton Drobnič 11, 40 v; Franc Trontelj 7, 1 K; več dobrotnikov iz St. Jurja 25 K 20 v; Polona Goršič, Ponova vas 43, 1 K; Janez Goršič 17, 1 K; Uršula Trontelj 38, 2 kroni 60 v; Jernej Petrič, Vrbičje 7, 1 K; Franc Jamnik, Rogatec 1, 40 v; Anton Krivic 3, 1 K; Janez Perme 4, 2 K; Ana Praznik 5, 1 K; Marija Praznik 5, 1 K; Jošt Tomšič 2, 2 K; Jošt Dremelj, Udje 10, 2 K; Franc Jeršin 2, 2 K; Franciška Jeršin 2, 1 K; Janez Gačnik 17, 1 K; Jošt Jeršin, 60 v; Janez Kraljič, 1 K; Janez Steblaj 5, 1 K; Elizabeta Skulj 7, 50 vin.; Janez Mesojedec 8, 1 K; Jošt Škerjanc 9, 1 K; Janez Škerjanc 16, 1 K; Jera Grum, Ponova vas 29, 70 vin.; Franc Škerjanc, Vine 1, 40 v; Marija Žitnik 2, 1 K; Janez Železnikar 3, 1 K 20 v; Avguštin Elikan 4, 60 v; Jera Gačnik 6, 1 K 60 v; Franciška Petrič 7, 1 K; Jošt Gorvas 9, 1 K; Janez Dolinšek 10, 1 K; Janez Podlogar 12, 1 K; Janez Menart 13, 30 v; Marija Žitnik 15, 20 v; Janez Perme 16, 1 K; Marija Žitnik 17, 20 vin.; Janez Mehlin, Drenik 1, 1 K; Anton Zupančič 2, 1 K 40 v; Anton Gačnik 3, 20 v; Janez Perme 4, 1 K; Jošt Menart 5, 1 K; Anton Žitnik 6, 1 K; Franc Menart 7, 60 v; Jošt Menart 8, 40 v; Ana Vidmar 9, 20 v; M. Mejač, deželni sodni svetnik s soprogom v Ribnici, zbirko 556 K 20 v; odvetnik dr. Furlan od Jožefa Smrt-nika 10 K, kot spravo z gospo Marijo

Čuden v Dragomerju; podružnica Kočevje 254 K 84 v (in sicer: znesek pri prodaji cvetic 21 K 60 v; Marija Grobler, orožniškega stražmojstra soproga v Stari Loki, 5 K; gozdar Pavel Klemm, zbirko v Gorčaricah, 43 K; Žan Lakner, nadučitelj v Travi, 4 K; občina Trava 100 K; župnišče Mozel 17 K 60 v; prof. dr. Miroslav vitez pl. Schöppel 6 K; članarine 14 K, odštevisi poštnino 76 v); gasilno društvo v Bohinjski Bistrici znesek udeležencev vaj 9 K 20 v; otroška predstava »Palčki« 4 K; Janko Zirovnik, nadučitelj v Borovnici, zbirko 22 K; ravnatelj II. državne gimnazije A. Štrifol, zbirko 104 K (in sicer: prof. dr. Pečjak 30 K, prof. Virbnik 20 K, prof. Jeraj 10 K, prof. Kavšek 5 K, prof. Schweiger 5 K, prof. Robida 5 K, prof. dr. Merhar 5 K, prof. Masel 5 K, prof. Škerlj 5 K, prof. dr. Tertnik 4 K, prof. Teržan 4 K, dr. Lokar 3 K, prof. Lokovšek 1 K, prof. Puntar 1 K, šolski sluga Rozman 1 K); višji deželni sodni svetnik dr. Travner (po gospej Renati dr. Bock) 20 K; komisija za izpit na učiteljsku v Ljubljani, pristojbine za izpite, 10 K; Mavro Fürst 10 K; Marija Hebz 6 K, od tega 3 K za Rdeči križ in za družine; neimenovani 1 K; Trnovsko prosvetno društvo 25 K; družina Košir, mesto venca, 15 K; Ivan Kroat 10 K; Robert Ziegler, nadučitelj na Studencu-Igu, odračunšij manj stroške, 203 K 31 v (in sicer: M. Mencej 2 K, Golmajer Fr. 2 K, Golmajer M. 2 K, Gr. Zupančič 2 K, E. Jamšek 2 K, Fr. Zabavnik 1 K, neimenovani 1 K, Minatti 5 K, Ervin grof Aueršperg 20 K, komtesa Aueršperg 20 K, Marjana grofica Aueršperg 20 K, A. Vrenk 1 K, Rupar 2 K, Jesih 1 K, Čebular 1 K, Javornik 2 K, Korošec 1 K, Erjavac 2 K, Merzel 5 kron, Ovin 2 kroni, neimenovani 4 krona, I. Gerbec 4 krona, I. Škraba 1 K, M. Novak 3 K, M. Petkovšek 1 K, Rupnik 3 K, Steblaj 1 K, I. Čebašek 1 K, Varšek A. 2 K, Avgust Aita, Draga, 3 K, I. Kraljič, Kremenca, 2 K, Intihar M., Ig. 5 K, H. Korošec 1 K, Rozman 1 K, M. Zdravje 5 K, V. Köchler 5 K, Fr. Papler, Matena, 2 K, Tavželj 1 K, Jan. Smole, Kremenca, 2 K, A. Kraljič 80 v, Sterle, Iška, 2 K, Fr. Kraljič, Brest, 1 K, E. Avanco, Ig. 1 K, Fr. Avanco 1 K, J. Podržaj 1 K, F. Podržaj 1 K, M. Sikovič 1 K, I. Strumbelj 1 K 40 v, Fr. Merkun 2 K, A. Cankar 1 K, Žmuc, Draga, 1 K, J. Grosman, Ig. 1 K, Fr. Novak 2 K, Fr. Kunaver, Ljubljana, 1 K, Anton Uršič, Ig. 40 v, M. Platnar 50 v, Hel. Zalar 40 v, M. Virant 40 v, Močilnikar 40 v, Ponikvar 1 K, A. Kramar 1 K, Švigelj 20 v, Repar 20 v, Neža Mencej 40 v, Fr. Možek, Kot. 2 K, M. Platnar 1 K, Fr. Rozman 1 K, Smole Mat. 1 K, El. Janželj 1 K, J. Zalar 1 K, M. Stražičar 1 K, A. Cimperman 1 K, Fr. Zabuovec, Pijava gorica, 40 v, neimenovani 2 K, Urbar 60 v, Jožef Jeršin 2 K, M. Tomazič 40 v, Jesih 50 v, Dolinšek 50 v, Šerjak 40 v, M. Kočevar 40 v, Virant M. 30 v, Jesih 1 K 34 v, Krivic 1 K, M. Dolenc 1 K, M. Kastelic 2 K, A. Krivic 20 v, Uršula Toni 20 v, M. Šerjak 60 v, J. Šerjak 1 K, Fr. Gris 20 v, J. Šerjak 20 v, Virant J. 40 v, Janez Skubic 40 v, J. Zajec 60 v, Jože Mahne 1 K, Jamnik 3 K, Kandare 1 K, Fr. Bratovž 1 K, Fr. Janželj, Staje, 20 v, Fr. Grebenc 1 K, Fr. Ponikvar 1 K, M. Kocjan 20 v, M. Štrukelj 50 v, Iv. Možek 40 v, Susteršič 2 K, Fr. Lenarčič 1 K, Iv. Sterle 60 v, Fr. Smole 20 v, Jan Smole 60 v, Jan Repar 20 v, Jan Škraba 20 v); županstvo v Polhovem gradcu po Deželni blagajni, zbirka 127 K; vsega zbirateljstva dr. Fr. Dolšak, članarino za leto 1914., 20 kron; Zadruga gostilničarjev, krčmarjev itd. v Ljubljani članarino za l. 1914., 4 K; Antonija Majcen, v Škofji Loki, po zalogi »Humanica«, zlato brožo; neimenovani v Kamni gorici po gospej Jelki dr. Bretlovi 3 prstane; Helena Rojnik, blagajničarka trvdke »Merkur« v Celju, 1 prstan.

Spominjajte se rodbin vpoklicanih vojakov in „Rdečega križa“.

Moderna ročna dela in materijal

M. DRENİK
Ljubljana, Kongresni trg 7.

Poslano. #)
Protest članov slovenskega gledališča.
Člani slovenskega gledališča ogorčeno protestirajo proti izmišljenim govoricam, katere jih ponižujejo in jim jemljejo simpatije občinstva. Igralci so navezani na simpatije občinstva ter si ne puste po neutemeljenih govoricah jemati svojo igralško čast.

Danilo.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Meteorološko poročilo.

Višina pad. morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

avgust	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
28.	2. pop.	736.1	23.7	sr. jvzh.	sk. oblak.
„	9. zv.	738.0	19.1	sl. szah.	del. oblak.
29.	7. zj.	739.8	15.0	sl. jvzh.	megla

Srednja včerajšnja temperatura 18.1°, norm. 17.4°. Padavina v 24 urah mm 0.0.

Zahvala.

Za gniljive dokaze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega nepozabnega očeta, gospoda

Filipa Vrtovec

kakor tudi za krasne vence ter mnogobrojno spremstvo dragega pokojnika k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem našo najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo ravnateljstvu in uradnikom pivovarne »Union«, ki so v polnem številu spremili na zadnji poti svojega priljubljenega kolega.

V Ljubljani, 28. avgusta 1914.

3118 **Zalujoči ostali.**

Idilična vila

elegantno opremljena, 8 stanovanjskih prostorov, lep vrt, se preda za **K 45.000.** — Poudbe »E. 45« na upravn. »Slov. Naroda«.

3120

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe, naročite pristal

FLORIAN

naravnost od izdelovalnice

pod naslovom:

Rastlinska destilacija
„FLORIAN“
v Ljubljani.

Postavno varovano.

vzgojiteljico
Razume se v gospodinjstvu; gre tudi v pisarno — ob času vojne skoro brezplačno.
Naslov pod „Udmost št. 32/3102“ na upravn. »Slov. Naroda«.
3102

Dozniki

ki so vajeni težke vožnje se iščejo za takoj. Prednost imajo neozhejeni ljudje, ki imajo veselje do potovanja. Prijave sprejema Cirkus Krone, Ljubljana, voz št. 62.

2 čevljarska pomočnika

sprejme takoj
Anton Solar
Selenburgova ulica 6, I. nadst.

učiteljica klavirja

se sprejme za pouk na dom.
Ponudbe na anončno pisarno pod „Deklica 11“.
3112

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju
Iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kron.
372

Večja psica

z malo dni starimi mladiči se išče za sesanje. — Cenj. ponudbe na Cirkus Krone, Ljubljana, voz št. 62.

Stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kopalne sobe s pritliklami, se odda takoj.
Poizve se pri g. Fr. Wokač.
Selenburgova ulica 5, I. nadst.

Proda se večje število golobov

raznih pristnih pasem kakor tudi drugo perutnino.
Dajte

dva živahna konja

(šimeljna)
za vsako pripravo pripravna.
Odda se tudi v najem

valjčni mlin.

Vse natančneje se izve pri Fanči Hauptmanovi na Viču pri Ljubljani.
3119

SODE dobro ovijane, stare in nove, male in velike: vše ima na preloj:
Ivan Buggenig, 3063
sodarski mojster, Ljubljana.
Cesta na Rudolfovsko šolnico 7.

Svarilo.

ALBIN JOSIP MEGUSCHER, (ki se tudi napačno imenuje Megusch), prodaja v imenu moje firme špirit in esence in pobira naplačila.
Svarim vsakogar, naj ničesar ne kupi od njega in mu ne izroča nobenega denarja, ker sem mu že pred daljšim časom odtegnil zastopstvo.

Karel Filip Pollak,
3110
tvoznica esenc v Pragi.

Prva tvornica ur **JAN KONRAD**, c. in kr. dvo. ni dobavitelj v Mostu št. 576,

razpošilja dobre zanesljive ure po najnižjih cenah s 3letno pisarno garancijo. Niklajsta anker ura „sistem Rosskopf“ K 3-90, švicarska „sistem Rosskopf“ K 5—, V jeklenem okrovju K 6-20. Ankerica iz bele kovine (srebro Glorija) K 4-80. Z dvojnimi pokrovcem K 12-50. Srebrna ura z verižico in obeskom K 12— Niklajsta K 7-50. Pristna srebrna verižica K 2-90, 3-80. Niklajsta K 1-20, 1-40. Budilka K 2-90, okrogla kuhinjska ura K 3-20, ura na nihalo K 9—. Razpošiljanje po povzetju. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Glavni katalog zastoj in poštne prosto.

OVES.

Oddam 3-5 vagonov izbornega hribskega ovsu letošnjega pridelka po nizki dnevni ceni.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.
3098
Priložiti je znamko za odgovor.

Girkus Krone

proj cirkus Charles,
Jutri v nedeljo
zadnjič

razstava živali
spojena z zadnjimi predvajanji.

Popoldne ob 4. in 6. uri.
Dopolodne ob pol 12. uri:
krmljenje roparic.

Vstopnina: Odrasli 60 vin.
Vojaštvo in otroci 30 vin.

Stampilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe,
gravir in izdelovatelj kavčkovih štampilij
Ljubljana, Selenburgova ulica 1.
Ceniki franko.

Zaradi preureditve trgovine vse
čevlje
10 odstotkov cene.
Priporoča se
Kafinka Widmayer
„pri Solcu“ za vodo.

Popravila in preoblike
: točno in ceno.
Najcenejšo
Popravila in preoblike
: točno in ceno.

dežnike in solnčnike

domačega izdelka priporoča
tvornica dežnikov in solnčnikov
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)
pokrivalet streh in klepar, vpeljalec strelovodov, ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.
Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-cementnim škrljem (Eternit) patentir Hotschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.
Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.
Hitro in kakovostna oprava. Posteljena posoda.
Poprave točno in ceno.
Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

F.K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

priloga svoje bogate zalogo raznovrstnih pušk in samokresov lovskih potrebnih, vseh del toles (ciklov) kakor tudi
mekani opni po najnižjih cenah.
Popravila pušk, samokresov in biciklov točno in solidno.
Cenovnik metati in pošiljati prosto.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
POKOJNICA
LJUBLJANA, KOMENSKA ULICA 4
SEF. ZIDAVNIK, PRIPRAVIL DR. FR. DERGANČ

Stanovanja

z 1 ali 3, pa tudi več sobami in s pritliklami za letno najemnino od 150 K dalje, v **Udmatu, Selo, Poljska ulica 20**, zraven novozgrajene šole se oddajo.
Poizvedbe Selo, Poljska ulica št. 20 ali pa v odvetniški pisarni Ljubljana, Stari trg 30.
3160

Naročite si ilustrovani tednik „Tedenske slike“

ki priobčuje najnovejšo vesti in slike z bojišča. V zvezi je z ilustracijo centralo na Dunaju, ki ima več posebnih vojnih poročevalcev-fotograflov.

List „Tedenske slike“ stane za četrt leta K 2-50, za pol leta K 5—. Naslov: „Tedenske slike“, Ljubljana.

Posamezne številke se dobe po tobakarnah, knjigarnah in na kolodvorih izvod po 22 vin.
3078

Važno sporočilo!

Svojim cenjenim odjemalcem si dovoljujem ujudno sporočiti, da je zopet dopuščena odpošiljatev blaga v naslednje krovovine:

Stajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko, Istro, Tirolsko in Predarlško, Spodnje in Zgornje Avstrijsko, Solnograško in Sudetske dežele.

Zato prosiva, da nam pisмено naznanite o svojih potrebščinah za kojih točno in najskrbnejše efektuiranje Vas zagotavlja.

Dobave za c. kr. armado v vse krovovine se točno izvršujejo.

Najino najnovejšo jesensko in zimsko konfekcijo, kakor tudi bogato ilustriran cenik pošilja brezplačno.
3111

Kastner & Öhler,
Gradec, Sackstrasse 7, 9, 11.

Kneza Anersperga
radioaktivno
termalno kopališče

Dolenjskih železnih postaja Straža-Toplice. Gorki vrelc 38° C, čez 30.000 hektolitrov radioakt. termalne vode vsak dan, veliki basini, posebne kopeli, mahovna kopeli, elektroterapija, masaža, konfortno opremljene sobe, izborna restavracija. Zdravi se: revmatizem, profil, neuralgije (ischias), neurastenija, histrija, ženske bolezni itd. Prospekte razpošilja topliško ravateljstvo.
Sezija od 1. maja do 1. oktobra.
1480

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
L 1042

BRATA
tržniškarja, lakirarja, stavhna
Prodajalnica:
Miholčičeva ulica št. 6.
naproti hotela „Union“.

EBERL
in pohištvena pleskarja
Delavnica:
Igriška ulica št. 6.
Električna sila.

Sprejme se
učeneč
v trgovino z mešavim blagom na dežel. Prednost ima isti, kateri se je že učil. Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda« pod „učeneč/3101“.
3101

Jabolka

in hruške, namizno sadje — od 10 kg naprej po 12 do 60 v kg razpošilja po povzetju **A. Oset, posestnik, Guštanj, Koroško**.
3072

Dovršen šestošolec se sprejme kot

aspirant v lekarni
A. Susteršič v Krškem.

Deček

star 15 do 16 let, se sprejme z vso oskrbo v trgovino z meš. blagom.
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.
3104

Stanovanje.

Na Slovenskem trgu št. 8 se odda stanovanje v prvem nadstropju s 4 sobami in pritliklami za november. Pripravno je za pisarno.
Več se izve pri hišniku.
3034

Kumno, pšenico, oves, fižol, vinski kamen, sploh vse dež. pridelke kupuje
3103
Anton Kolenc v Celju.

Kdor kaj ima, naj ponudi.

G. Flux

Gospodsk. ulica 4,

I. nadstropje, levo.
3107

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb v udobnost cenj. občinstva zopet v središču mesta.

Priporoča in namešča le boljše službe iskajoče vsake vrste

kakor
privatno trgovsko in gostilniško osobje izbira različnih služeb, zlasti za ženske Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.
Pri vnanjih vprašanjih se prosil za odgovor znamka

NEIGE DE FLEURS * „Cvetlični sneg“.

nove vrste, znane krema za roke in obraz
sivo izdelana
Pušica 80 h.
Dobiva se povsod.
3347
higienično najb. toaletno sredstvo sedanjosti.
Škatlja K 1-00.

Pohištvo!

po jako nizki ceni in najsolidneje izdelano dobite edinole pri „Prvi kranjski mizarjski zadrugi“ v St. Vidu nad Ljubljano
postaja Vižmarje.
2491
Spalne oprave z marmor. plošč. in zreali od 230 K naprej. Izdelujejo se tudi vsakovrstna stavbinska dela.
Proračuni in ceniki brezplačno in poštne prosto.

Pelink
Pazite na etiketol

Luserjev obliž za turiste

Zahtevajte pri nakupu vedno kresno Luserjev obliž za turiste po 2 ran, najboljši in najzanesljivejši pomoček proti kurjim očesom in žuljem. Dobiva se po vseh lekarnah. Glavna zaloga lekarna A. Schwab, Dunaj-Meidling. Promene ponaredbe, ki nikdar ne dosežejo Luserjeve originalne ona mikroskopizirane izbornosti Luserjevega obliža za turiste. Pozor pred ponaredbami!

Med

zlatorumen, trčan, zajam-
čeno čist, v dežicah s
4 1/2 kg vsebine, razpo-
šilja po K 8-50
Cehelstvo Iliraka
Bistrica.

**Zrele sveže
češplje in hruške**

(tepke) kupuje in plača po naj-
boljši ceni

M. Rosner & Co.
veležanjarna sadja v Ljubljani
zraven pivovarne „Union“.

**Kako si drzneš, prinesiti kaj
drugega nego dokazano dobri
cigaretni papir ali stročnice**

Ottoman.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...
Rezervni fond K 60,780.720-18 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 120,065.304-25
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vas pojasnila daje:
cigar pisarne so v
lastni bančni hiši v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja
proti vlomski tatvini pod zelo ugod-
nimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1913:

K 236,633.922.—

C. kr. priv.

Stanje denarn. vlog na hran. knjižice 31. julija 1914:

K 86,573.762.—

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vojal Marija trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“). Delniški kapital in reserve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevno vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskozi brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike. 1660

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41

Šofer

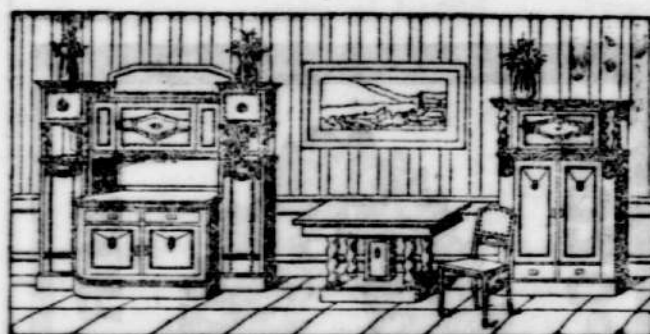
želi premeniti službo. Ima večletno
praksu z voznjaki na daljših progah.
Ponudbe pod „šofer“ na upravništvo
„Slovenskega Naroda“. 3038

Stanovanje

(lepo solnčnato) s tremi sobami in
vseimi pritliklinami v Prisojki ulici
št. 3, I. nadstropje, se odda za
novembrov termin. 3073

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. Mizarstvo.

Popolna spalna oprava: 2
postelji, 2 omari, 2 nočni
omari in 1 umivalnik z
marm. ploščo in ogledalom
K 350.—

Jamči se za solidno delo.
Cene konkurenčne.

Zahtevajte najnovejši katalo-
g, kateri obsega nad 300
modernih slik. 800

J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13—18.

Pozor!

Oddati imam večjo množino belega
po novem sistemu in snažno naprav-
ljenega garantirano pristnega

namiznega vina.

Vzorci resnim kupcem na razpolago in
franko. Vino stane 34 K hl, postavljeno
na post. Ajdovščino proti takojšnjemu
plačilu. Manj kot en sod, to je 15 hekto,
se ne mora oddati. Finega tropinova
iz rebljanega grozdja oddajam v večjih
množinah liter po 2 K — loco Vipava.

3064 **Franc Dolenc,**
posest. v Vipavi št. 44.

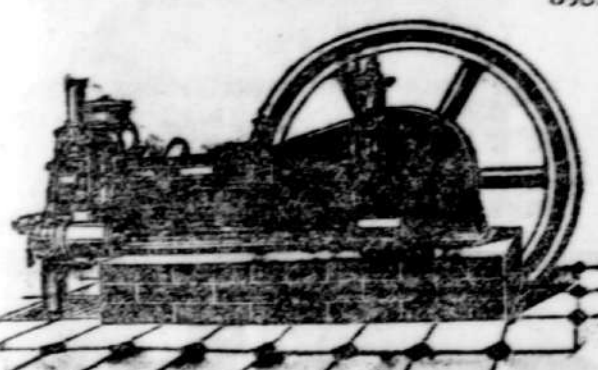
„Salvator“

gumijevi podpetniki.

Nedosežni po elastičnosti, lahkotnosti, trdnosti.

Glavna zaloga:
Anton Krisper, Ljubljana.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

3981 za bencin, bencol, petrolin, surovo
olje, sesalni plin, svetilni plin itd.
**Motorji za surovo olje „sistem
Diesel“. Bencinove lokomotive.**
Najmodernejša konstrukcija.
Največja tvornost! Najvarčnejši obrat!
Dosej prodanih čez 121.000 mo-
torjev z 1,300.000 konjsk. silami.
Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. st.

Že od l. 1888 slajno preizkušeno
**Bergerjevo medicinsko
kotranovo milo**

tvrdko G. HELL & COMP.

ki ga pripravljajo odlični zdravniki, skoro v vseh evropskih
državah z odličnim uspehom uporabljajo proti
vsake vrste izpuščajem

zlasti proti kroničnim in luskastim lisam in parazitarnim
izpuščajem, luskam na glavi in v bradi, ima v sebi 40
odličnih lesov kotrana in se razlikuje bistveno od
vseh drugih kotranov mil, ki se nahajajo v trgovini.

Pri trdovratnih kožnih boleznih rabite jako uspešno
Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.

Kot kaže kotranovo milo za ženske in otroke:

Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.

Dalje brez kotrana jako slovito:

Bergerjevo boraksovo milo

n sicer proti ogreom, ogorenosti, pogam, mozoljem in
drugim nepravilnostim kože.

Cena komadu vsake vrste z navodilom
o uporabi 70 vinarjev.

Novo: **Bergerjevo tekoče kotranovo milo**
je izvrstnega učinka pri kožnih boleznih lu-
skam na glavi in v bradi kakor tudi ko-
sredstvo za rast las. Steklenica 1 K 20 vin
Zahtevajte polekarnah in zadnjih trgovinah
izključno Bergerjevo kotranovo milo in
pačite na poleg stojajoč varstveno znamenje
in na poleg stojajoči firmi podpis
G. Hell & Co. na vsaki etiketi.
Odklikovan s častno diplomom na
Dunaju 1888 in s častno
tako na svetovni razstavi v Parizu leta 1900.

Tvornica:

G. Hell & Comp., Opava in Dunaj I., Helfferstorferstr. 11/13

V Ljubljani se dobiva v lekarnah:

Milana Leutika dodiči, Ph. Mr. Josip

Čizmar, J. Mayr, G. Piccoli, Uvald pl.

Trnkovec in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

Fran Sax, elektrotehnik

Ljubljana, Rimska cesta št. 19

oblastv. konc. inštalater za električne naprave, luči, prenos
sile; dalje hišnih zvonil, telefonov itd. Strelododne naprave
Poprava v stroko spadajočih del. V zalogi blago prve vrste, pro-
računi na razpolago. Opremljen sem z najboljšimi in najno-
vejšimi preskuševalnimi aparati. — Cene in delo solidno!

Žigni polno jarmenik in

stroji za obdelovanje lesa

vseh vrst zlasti patentni

brzodejni jarmenik, jarmenik

cepilniki, (samice), benčan-

ci, ski jarmenik

enolistni in dvolistni.

Vsi stroji za mizarje,

kolarje, strugarje, so-

darje, tesarje itd. itd.

Vsi stroji

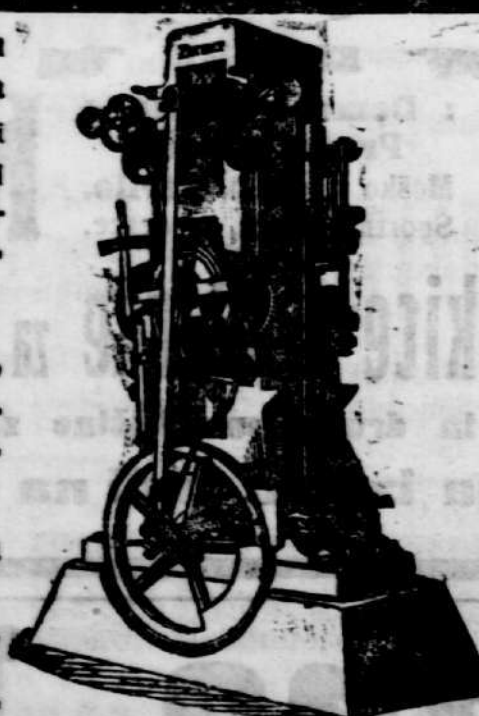
za izdelovanje pohištva

iz vpojnjenega lesa.

Stroji za lupljenje lesa.

Stroji za lesno volno.

Tvornica strojev G. TUNNIES, Ljubljana P.

TURBINE

za vse vodne razmere

z največjo izrabiljivostjo.

Precizijski regulatorji.

— Patent prijavljen. —

MODERNE 320

TRANSMISIJE.

Prozorn kompl. tvor-

niških oprav za vse

lesno industrijo. "

Najfinije reference mnogo-

vrstnih obratov tu in v ino-

zemstvu. Sedaj se izdeluje

turbinaska naprava za

1. kranjsko elektr. cen-

tralno: 2 turbini po 1000

konjskih sil.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

4 3/4 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.

B. Götzl

Krasne novosti spomladanskih in poletnih oblek, površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Brez konkurence! Solidna postrežba! Najnižje cene!

LJUBLJANA,

Mestni trg št. 19.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

» Delniška glavica 8.000.000 kron. »

2530

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond okroglo 1.000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

» ter jih obrestuje od dne vloge po čistih »

4 1/2 %

» » » vseh vrst po dnevnem kurzu. » » »

Franc Kos Ljubljana,
Sočna ulica.

Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogavice se
cene podpišejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno. Ker delam brez agentov, so cene velike nižje.

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

JULIJ STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

K 12:50—16:50.

Kmetovalci!
Superfosfati
so v ceni precej znižani.
Dokazano najučinkovitejši, najcenejši nadomestilo za fosforjevo kislino za vse vrste zemlje in vse vrste sadežev, prekašajo po zanesljivem, hitrem učinku vsa druga priporočena gnojila s fosforjevo kislino. Amonijakovi, kalijevi, solitrovi superfosfati najcenejša, najdomenejša gnojila dobavljajo vse tvornice umetnih gnojil, kupčevalci in kmetijska društva.
Centralna pisarna: 7
Ludvik Foriner, Praga, Příkopy 17.

POZOR!
Cvetlični salon
Viktor Bajt
Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.
Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhin vencev.
Priporoča se z odličnim spoštovanjem
Viktor Bajt.
Naslov za brzojavi:
Viktor Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir 33
M. GELHAUS. oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

ALFONZ BREZNIK učitelj Glasbene Matice in edini zapriseženi strokovnjak c. kr. deželne sodišča.
Ljubljana, Kongresni trg 15.
(Nasproti nunske cerkve.)
Največja in najsposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.
Edini založnik dvornih in komornih tvornic: Bösendorfer, Höpfl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder Stigl. Rud. Stelzhammer, Czapska, Lauberger & Gloss, Hofmann in Hofberg (amerik. harmoniji).
Obroki od K 15.— naprej. Najbogatejša izbira v vseh modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavna obvezna garancija. Najemnine najnižje. Zamena najugodnejša. Uglasevanje ter popravila strokovno in ceno. Ker imam zgoraj navedene prve fabrike izključno lojaz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falsifikatov in navideznega »poletna« pri kričalcih, ki se drznejo govoriti o »dobrem blagu«, dasi nimajo ni jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

Vsakovrstne mlatilnice in čistilnice
najnovejših sistemov, kakor tudi vratila in motorje za nagon mlatilnic, mline in preše za sadje in grozdje dobi se najceneje pri tvrdki Karol Kavšeka nasled.
Schneider & Verovšek
trgovina z železnino in zalogo strojev
Ljubljana
Dunajska cesta št. 16.
Zahtevajte ceniko!

Priporočamo specialno
damsko in otroško konfekcijo
zelo solidne tvrdke
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.
Najnovejša **KOSTUME** Najnovejša
BLUZE : Domače obleke. : **KRILA**
: Prašni plašči.
Moško, damsko, perilo.
Športne čepice, moderce.
Otroške oblekice in obleke za mladenke.
Higijenično perilo in druge potrebščine za neverojenke.
Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700.000.000.—
Vlog koncem junija 1914 nad	45.100.000.—
Rezervnega zaklada	1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po **4 1/2 %** brez odbitka. Hranilnica je puplaro varna in
stoji pod kotrolo c. kr. deželne vlade.
Hranilnica posoja na zemljišča in poslopa proti 5 1/2 % obrestim in najmanj 1/4 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične
domače hranilnike.